...ЮНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

(13396) | 1971 оной апрелиин 4, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

Советскэ Союзай Коммунис парти — Ленинэй парти, манай бүхы арадай дайшалхы манлай мандаха болтогой!

Совет Социалис Республиканүүдай Союз — арадуудай эб найрамдалай болон хани барисаанай түшэг тулгууринь мандаха болтогой!

(КПСС-эй XXIV съезд дээрэ Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэн элидхэлһээ)

...оветскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съезд тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

...иин 2-то Москвада, Кремльдэхи Съезднүүдэй ордон ...тскэ Союзай Коммунис партиин ээлжээтэ XXIV съезд ... үргэлжэлүүлбэ.

...эй заседаниин эхин дээрэ мандатна комиссиин элид... комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр И. В. КАПИТОНОВ ...ба. Мандатна комиссиин элидхэлые съезд нэгэн дуу...алаа.

...агай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь ...НЕЧКУС, СССР-эй Оборонын министр А. А. ГРЕЧКО, ...й Алтайн крайкомой нэгэдэхи секретарь А. В. ГЕОР...гшэд КПСС-эй Центральна Комитедэй ба КПСС-эй ...ьна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүдые ...элсэлгэдэ хабаадалсаба.

...олой Арадай-революционно партиин Центральна Ко... нэгэдэхи секретарь, Монголой Арадай Республикын ...рнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Юмжагийн ...БАЛ делегадууд ба айлшадаар халуунаар угтагдан, ...амаршалба.

...а Вьетнамые сүлөөлхын түлөө тэмсэгшэ Национальна ...Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүн Нгу... ХИЕУ делегадууд болон айлшадаар халуунаар угтагдан үгэ хэлэбэ. Американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ, тэдэнэй туһамаршадта эсэргүү баатарлигаар тэмсэгшэ Урда Вьетнамай арадай нэрэһээ нүхэр Нгуен Ван Хиеу съезддэ баяраа хүргөөд, Урда Вьетнамые сүлөөлхын түлөө тэмсэгшэ Национальна фронтын ЦК-гай Президиумэй КПСС-эй XXIV съезддэ эльгээһэн амаршалгын бэшэгые барюулба.

Тэрэнэй һүүлээр Молдавиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр И. И. БОДЮЛ КПСС-эй ЦК-гай ба КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэбэ.

Корейн ажалай партиин Центральна Комитедэй Политическэ комитедэй гэшүүн, Корейн ажалай партиин Центральна Комитедэй секретарь нүхэр Ким ИР делегадууд болон айлшадаар халуунаар угтагдан съездые амаршалба.

Тэрэнэй һүүлээр БССР-эй Витебскэ областиин «Нефтестрой» трестын барилгын управлениин комплексно бригадын бригадир нүхэр Ф. С. КУРАЛЕНОК КПСС-эй Центральна Комитедэй ба КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэбэ.

Югославиин коммунистнуудай союзай Президиумэй гүйсэдхэхэ бюрогой гэшүүн нүхэр Миялко ТОДОРОВИЧ үглөөнэй заседаниин һүүл дээрэ делегадууд болон айлшадаар халуунаар угтагдан, съездые амаршалан үгэ хэлэбэ.

* * *

КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэлые, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ үдэшын заседани дээрэ үргэлжэлбэ.

Эстониин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь И. Г. КЭБИН, Херсонско областиин Геническэ районой КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ И. П. МАЗУНОВ, ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Е. М. ТЯЖЕЛЬНИКОВ гэгшэд заседани дээрэ үгэ хэлэһэн байнад.

Хилын саанахи коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэд: Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь нүхэр Луис КОРВАЛАН, США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь нүхэр Гэс ХОЛЛ, Индиин Коммунис партиин Национальна соведэй Генеральна секретарь Чандра Раджеш-Вар РАО гэгшэд делегадууд болон айлшадаар халуунаар угтагдан, съездые амаршалан баяр хүргэбэ.

...УРЯАДАЙ АЖАЛШАДАЙ ...АМЖАЛТЫН МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

МОСКВА, КРЕМЛЬ — ТЕЛЕГРАММА

...СС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ПРЕЗИДИУМДЭ

... АССР-эй Улаан... Ленинэй нэрэм...ой ажалшад най... жэлэй даабари ам...ар дүүргээбди гэжэ ... 1965 онойхитой жэшэ... ажахы ороохо абал... процентээр, ороохо ху... – 78 процентээр ехэ ... Тэрэшэлэн мя... процент, худалдал... процент, һү һаалга 39 ... тушааһаниинь 90 ... хооһо абалга 25 про... гүрэндэ тушаал... процент дээшэлһэн зэр... үедэ үндэгэ абалга ... нэмэжэ, худалдал... дахин ехэ болоһон бай... абалга 3 дахин, тиихэ...гань 3,9 дахин дээ...

...н табан жэлэй туршада ... мүнгэн олзо 788 ... 1.470 мянган түхэ...эр ургаа. Колхознигуу...удал, культурна бай... һайжараа. Үйлэдбэ...лон культурно-ажаһуу... барилга энэ үедэ ... байна.

... урда тээхи мүры...орюулһан социалис уял...алтатайгаар дүүргээ...дэхи кварталда гүрэн... ажалай продукци ху... түсэб бүхы талаарнь ... урид дүүргэгдээ. ... 1.677 центнер мяхан ... Түсэбнай 1.200 ... байгаа. Тэрэшэлэн ...центнерэй орондо 3.385 ... һүн, 170 мянганай ...3,5 мянган үндэгэн ... пунктда оруулаг...даа.

... тарилгын хүдэлмэри...най түгэс бэлэдхэлтэй. ...ажахын бүхы техникын ... мартын 1-дэ дүү...байха юм. Тэрэшэлэн ху... үрэһэн тарилгада бэлэн ... хэрэгтэй минеральна ...гэ асаргаданхай.

... съездын Директивэ... проект зүбшэн хэлсэхэ ... бидэ манай партиин ... политикые халуунаар ..., ороной экономикын ... улам бэхижэхэ, совет ... ажаһуудалай бүри ... байһанда маша ехэ ... байна гээшэбди.

... табан жэлэй түсэб бол... урид дүүргэхын түлөө ... боломжонуудаа хэ... байхабди, коммунизмын ...сэлэй түрүү зэргэдэ ... ябахабди гэжэ съездые ...бди. Ленинскэ пар...съезд һайнаар хүдэлмэри... гэжэ хүсэнэбди.

...1971 оной мартын 30-да ...ьон колхознигуудай хам... суглаан дээрэ энэ бэшэг ...ба.

* * *

КПСС-эй XXIV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ орол сожо, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан Буряадай АССР-эй Тимлюйн цементын заводой коллектив тэрэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлээ гэжэ съездын делегадуудта элидхэнэбди. Наймадахи табан жэлэй түсэб болзорһоо урид, 1970 оной октябриин 13-да дүүргэгдөө һэн. 132 мянган тонно дээдэ шанарай цемент түсэбһөө үлүүлэн үйлэдбэрилэгдэжэ, ороной барилгануудта ябуулагдаһан байха юм.

1971 оной нэгэдэхи кварталай туршада продукци худалдаха түсэб мартын 27-до дүүргэгдэһэн байна. 2 мянган тонно цемент түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдөө, 140 мянган түхэригэй продукци, мүн түсэбөөр хараалагдаһанһаа дээгүүр наймаанда ябуулагдаа. Ажалай бүтээсэ 8 процентээр, үйлэдбэрилһэн цементын шанар 7,2 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байха юм.

Шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдэй проектые Тимлюйн цементын заводой ажалшад үнэн зүрхэнһөө һайшаана. Тиихэ зуураа партиин XXIV съездын абаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа элсүүлхэ байхабди гэжэ съездын делегадуудые найдуулха уялгатайбди.

Таанарта халууи баяр хүргэнэбди, манай түрэл партиин съездын хүдэлмэрииин амжалтатайгаар түгэсхыень хүсэнэбди.

Коллективэй даабаряар: Л. РЫЖОВ, заводой директор; А. АНАНЬЕВ, парткомой секретарь; И. БИЧИХАНОВ, галдалгын цехэй начальник; И. ГУСЕВ, цементын тээрмын машинист; З. РОМАНОВА, шламовщица.

* * *

Буряадай АССР-эй Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой коммунистнууд болон бүхы колхознигууд Коммунис партиин XXIV съезддэ халуун баяр хүргэнэ. Тиихэ зуураа наймадахи табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ гэжэ бидэнэр баяр баясхалантайгаар элидхэнэбди. Гүрэндэ ороохо худалдаха түсэб 200 процент, һү — 110,5 процент, мяха — 100,2 процент, ноохо — 107,1 процент дүүргэгдэһэн байна. Тэрээнтэй хамта үхэрэй тоо толгой 7,6 процент, тэрэ тоодо үнеэдэй — 24,5 процент, хонидой — 23,1 процент, гахайн — 8 дахин олошороо.

Партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ абаһан социалис уялга амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ. Гүрэндэ мяха худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэб 113 процент, һү — 103,6 процент дүүргэгдэһэн байна.

Колхозой механизаторнууд бүхы техникээ хабарай тарилгын хүдэлмэридэ бэлэн болгонхой. Хүрэнгын үрэһэн гүйсэд хаагдажа, тарилгын шанарта хүргэгдэнхэй байна.

Партиин XXIV съездын материалнуудые шудалха зорилгоор эдэ үдэрнүүдтэ манай колхоздо ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Бүхы совет хүн зон шэнги бидэшье өөрынгөө Эхэ оронине улам саашадань хүгжөөхэ зорилгоор хараалһан партиин хэмжээ ябуулгануудые һайшаанабди. Делегадуудта һайнаар хүдэлхыень хүсэхэ зуураа, бидэ юһэдэхи табан жэлэй түсэб дүүргэхын тулада бүхы хүсэ шадалаа болон оюун мэдэрэлээ зорюулха байхабди гэжэ найдуулнабди.

Р. БАДМАЕВ, колхозой түрүүлэгшэ; А. БАМБАРОВ, парткомой секретарь; Д. ОЧИРОВА. һаалишан; Л. БАЛДАНОВ, ахалагша хонишон; Н. ФЕДОТОВА, гайхашан; А. АФАНАСЬЕВ, механизатор.

* * *

Бидэ вольфрам-молибденэй комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад Коммунис партиингаа XXIV съезддэ иигэжэ элидхэнэбди. Гүрэндэ продукци худалдаха кварталай түсэб мартын 28-да бэелүүлэгдээ. Молибденэй концентрат абаха түсэб мартын 29-дэ дүүргэгдэбэ. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур олон мянган түхэригэй продукци гаргагдаад байна.

Комбинадаймнай коллектив үнгэрэгшэ табан жэлэй түсэбые продукци абалгаар ноябриин 22-то, гүрэндэ продукци худалдаха түсэбөө 1970 оной ноябриин 20-до бэелүүлжэ, энэ үе соо гүрэндэ продукци худалдалгые 24,8 процентээр ехэдхээ. 32,7 процентээр ехэ молибденэй концентрат абтаа. Ажалай бүтээсэ 34 процентээр дээшэлээ. Тиигэжэ комбинаднай сэбэр олзо абалгые 24,4 процентээр ехэдхээ.

Юһэдэхи табан жэлэй түсэбые бэелүүлгэдэ манай комбинат социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа амжалта дээрээ үшөө ехэ амжалта туйлаха байхабди гэжэ КПСС-эй XXIV съездые найдуулна.

ЗЭДЫН ВОЛЬФРАМ-МОЛИБДЕНЭЙ КОМБИНАДАЙ КОЛЛЕКТИВ.

* * *

Буряадай АССР-эй Бэшүүрэй аймагай ажалшад бүхы совет арадтаяа хамта түрэл Коммунис партиингаа XXIV съездые политическэ, ажалай айхабтар ехэ эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда угтаба.

КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгээр дүүргээбди гэжэ аймагай ажалшад манай партиин дээдэ орган — XXIV съезддэ баяр баясхалантайгаар элидхэнэ.

Табан жэлэй түсэбһөө гадуур 9727 тонно ороохо тарян, 464 тонно һүн, 1087 центнер ноохон, 2 миллион үндэгэн, 3360 тонно хартаабха, 920 тонно овощ гүрэндэ худалдагдаа.

Районой промышленность табан жэлэй түсэбһөө гадуур 547 мянган түхэригэй продукци гаргаа.

Аймагнай хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдалгаар 1971 оной нэгэдэхи кварталай түсэб сүм дүүргээ. Кварталай түсэбһөө гадуур 65 тонно мяхан, 430 тонно һүн, 130 мянган үндэгэн гүрэндэ тушаагдаа.

Түрэл Коммунис партиингаа съездын хараалһан агууехэ хараа түсэбүүдые бэелүүлхын тула аймагай ажалшад бүхы хүсэ шадалаа гарган ажаллаха гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедые, XXIV съездын делегадуудые найдуулнабди.

Манай агууехэ Эхэ ороной улам саашадаа хүгжэн һалбарха хараа түсэбүүдые тодорхойлон хараалха, съездын делегадуудай үрэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилхыень хүсэнэбди.

КПСС-эй БЭШҮҮРЭЙ РАЙКОМ
АЙМАГАЙ АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ СОВЕДЭЙ ГҮЙСЭДКОМ

РЕСПУБЛИКЫН АЖАЛШАДАЙ ҮГЭ

КОММУНИСТЫН ҮҮРГЭ БҮРИ ДЭЭШЭЛХЭ

КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо партиин, тэрэнэй Ленинскэ Центральна Комитедэй туйлай ехэ политическэ болон эмхидхэлэй ажал ябуулгын дүн гаргагдажа, наймадахи табан жэлэй шухала дүнгүүдэй шэнжэлэл хэгдэжэ, коммунизм байгуулгын ээлжээтэ шатын түсэб научна гуримаар тайлбарилагдаа гээшэ. Бүхы дэлхэйн социальна шэгые хубилгаһан революционно хэрэг үйлэнүүднай, Ленинэй хэрэгэй, ленинизмын сурталай илан мандаһаниинь хүн түрэлтэнэй урда дахинаа тобойсо элирнэ ха юм. Юртэмсын зүг бүхэнһөө ерэһэн 101 делегацинарай съездын хүдэлмэридэ хабаадажа байһан ушар бүхы дэлхэйн революционно хүдэлөөндэ манай партиин, манай ороной айхабтар ехэ хүндэтэй болоһые үшөө дахин гэршэлбэ.

Би агууехэ ленинскэ партиин гэшүүн байһан тула совет арадай үүсхэлтэ ажалай дүнгүүдээр омогорхон баясанаб, манай орондо коммунис общеcтвые мандуулха асари ехэ түсэбүүдэй дүүргэгдэхэ байһанда этигэнэб.

Һаяын сагуудта партийна документнүүд һэлгэгдэхэ. Энэ хадаа манай партиие бүри нягтаруулха, коммунистнарай эдэбхиие, журамые дээшэлүүлхэ байха гэжэ тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ. Би дүшөөд гаран жэлдэ КПСС-эй зэргэдэ ябанаб, энэ хугасаа соо хоёр дахин партийна документ һэлгэхые үзэһэн байнаб. Тэдэ хэмжээ ябуулгануудай үнгэргэгдэхэ үедэ партийна болон гүрэнэй журам эбдэгшэдһээ, тушаалай хойноһоо намнагшадһаа, хулгайша, мэхэшэ, архиша, албан хойрог хүнүүдһээ манай парти сэбэрлэгдэһэн байгаа.

«Советскэ Союзай Коммунис партиин үндэһэ һуури табигша, вождь Владимир Ильич Ленинэй дүрсэнь партбилет дээрэмнай байһай гэжэ коммунистнуудай хүсэһэн олон тоото хүсэл, дурадхалнуудыешье бэелүүлхэдэ болохо байгаа»,— гэжэ Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүдые XXIV съездын делегадууд нэрьемэ альга ташалгаар уттаа.

Д. БУМБЕЕВ,
1929 онһоо КПСС-эй гэшүүн.

Ажал хүдэлмэреэ оньһожоруулан...

Манай ороной хүдэлмэришэд партиингаа съездые ажалай бэлэгүүдтэйгээр угтаха гэжэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, габшагай шангаар хүдэлөө. Хүлеэһэн түүхэтэ үдэрнай одоошье хүрэжэ ерээ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй съезд дээрэ хэһэн элидхэлые шагнаад, баясамаар даа. Манай Эхэ ороной промышленность, хүдөө ажахы һүүлэй табан жэл соо ямар түргэнөөр хүгжөө гээшэб! Харин шэнэ табан жэлэй туршада үшөө ехэ юумэнэй хэгдэхэ баһаниинь элидхэл соо онсо тэмдэглэгдээ.

Манай түрэл Коммунис парти шэнэ зорилгонуудые табижа, хүн зоной байра байдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулха, шэнэ оньһон техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гээд тэмдэглэгдэнэ. Энэ талаар үнгэрһэн табан жэл соо манай Улаан-Үдын Ленинэй орденто мяха консервын комбинадта нилээд ехэ юумэн хэгдээ. Байгша ондо 2 миллион түхэригэй оньһон техникэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ байнабди. Тиигэжэ ажалайнгаа бүтээсые 20 процентээр дээшэлүүлхэмнай.

Е. УБЕЕВА,
Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэн, коммунис ажалай ударник.



Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын түрүү механизатор Иван Ефимович Бояркиниие энэ зураг дээрэ харанат. Энэ нүхэр эртэнһээ эхилжэ, хабарай тарилгада һайнаар бэлдэжэ байнхай. Мүнөө техникэ заһабарилгада хүдэлмэрилхэ зуураа, халаан бүриин даабариие ходоодоо үлүүлэн дүүргэнэ.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

БУРЯАДАЙ ГЕОЛОГИЧЕСКА УПРАВЛЕНИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ИНЖЕНЕРЭЙ ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын геолого-шэнжэлгын албанай хүгжэлтэдэ табьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй **габьяата инженерэй** хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

Афанасьев Валентин Михайловичта — геофизическэ экспедициин главна геолог.

Гамчян Асканаз Апетовичтэ — Багдаринай геологическа экспедициин ахалагша геолог.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1971 оной апрелиин 2.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

БУРЯАДАЙ ГЕОЛОГИЧЕСКА УПРАВЛЕНИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Ашагта малтамалнуудай хэбтэшые бэдэрхэ ба шэнжэлхэ хэрэгтэ үйлэдбэриин һайн үрэ дүн туйлаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Дарижапов Александр Дамдиновичые — Хойто-Байгалай геолого-шэнжэлгын партиин ахалагша геолог.

Карбаинов Александр Александровичые — Центральна геологическа экспедициин партиин начальник.

Козыкин Алексей Алексеевичые — Багдаринай геологическа экспедициин партиин начальник.

Лазарев Виктор Павловичые — Хойто-Байгалай геолого-шэнжэлгын партиин буровой мастер.

Орехов Николай Павловичые — геофизическэ экспедициин туршалга-методическа партиин главна инженер.

Сахаровская Екатерина Никитичнае — Центральна геологическа экспедициин тематическа партиин геолог.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1971 оной апрелиин 2.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗД ДЭЭРЭ

Апрелиин 2-ой үглөөнэй заседани дээрэ нүхэр **А. Я. Пельше** түрүүлэгшээр һууба.

Мандатна комиссиин элидхэлые тэрэ комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр **И. В. Капитонов** хэһэн байба.

Мандатна комиссиин элидхэлые съезд нэгэн дуугаар баталаа.

Тэрэнэй һүүлээр Литвагай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. Ю. Снечкустэ** үгэ үгтэнэ.

XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар манай парти ба гүрэнэй хэһэн асари ехэ ажал ябуулга научна гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэбэ, оронии ниитын ба экономическа талаар саашадань хүгжөөхэ хараа шэглэл тодорхойлогдобо гэжэ тэрэ хэлэбэ. Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгада тон ехэ хуби нэмэри үнгэрэгшэ табан жэл соо оруулагдаһандань бидэнэр бултадаа баясанабди.

Советскэ Союзай Коммунис партиин ленинскэ национальна политика совет бүхы нацинуудай материальна хүсэнүүдэй, сэдьхэлэй дэбжэлтэдэ, тэдэнэй һалбарха, дүтэлхэ ябадалда, тэдэнэй интернациональна нэгэдэлдэ ходо туһалдаг байгаа, туһалнашье. Совет арадуудай хани барисаае, тэдэнэй бүри нягта нэгэдэлые, харилсаа холбоо ба аха дүү ёһоор бэе бэедээ туһаламжа үзүүлгые бүхы туйлалтануудаймнай эшэ үндэһэн гээд Литвагай арад зон тоолодог. Марксизм-ленинизмын бата үндэһэн дээрэ уласхоорондын ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөниие нягтаруулха гэһэн манай партиин Центральна Комитедэй бүхы оролдолгые **Литвагай коммунистнууд дэмжэнэ.**

Манай республикын ажалшад аха дүү бүхы совет арадуудтай эбтэйгээр ажаллажа, агууехэ социалис оронойнгоо хүсэ шадал улам бэхижүүлгэдэ хубитаяа хүсэдөөр оруулха юм гэжэ оратор хэлэбэ.

Арми ба флодой коммунистнууд КПСС-эй Центральна Комитедэй политическэ хараа шугамые, бодото ажал ябуулгые бүрин түгэсөөр һайшаана, Коммунис партиин ба Совет правительствын дотоодыншье, гадаадыншье политикые сүм дэмжэнэ гэжэ СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал нүхэр **А. А. Гречко** мэдүүлбэ. Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые байгуулха, научна талаараа үндэһэтэй, сурталай-теоретическэ ба эмхидхэлэй гол ёһонууд имагтал партиин анхарал оролдолгоор манайда зохёогдоһон, мэргэжэл ехэтэй командна ба политическэ кадрнууд һургал бэлдэгдэһэн байна, сэрэгэй мүнөө үеын эрхим зэбсэг техникэ үйлэдбэрилэгдэнэ. Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые саг үргэлжэ бэхижүүлгэ социализм ба коммунизм амжалтатайгаар байгуулха зайлашагүй шухала эрхэ нүхэсэл болоно.

Социализмын ороной элитэ ехэ амжалтанууд, манай сэрэгэй илалтанууд, бүмбэрсэг дэлхэйн хуби заяанда туйлай ехэ нүлөө үзүүлһэн, арадуудай сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй дэбжэлтэдэ, дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ туһалһан байна. Эзэрхэг түримхэй хархис этэгээдүүдһээ хамаг бүхы түрүү юумые аршалан хамгаалха түүхэтэ уялгаяа Совет Арми дүүргэжэ шадаха байһанаа харуулаа. Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй тэрэ арюун уялгань мүнөөшье тон шухала байһаар зандаа.

Үнэн бодото эб найрамдалай түлөө, бүхы арадуудай тэгшэ эрхын түлөө, гадаадын хамааралсалгагүйгөөр хуби заяагаа өөһэдөө шиидхэхэ эрхын түлөө Советскэ Союз ходо тэмсэжэ байһан юм, мүнөөшье тэмсэһээр. Теэд уласхоорондын байдалай шахардуу шанга байхадань, империалис гүрэнүүдэй буу зэбсэг ехээр түхеэржэ байхадань, оромнай өөрыгөө хамгаалха шухала хэмжээнүүдые абаха, өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалаа бэхижүүлэн, эб найрамдалда дуратай политикаяа дэмжэхэ баатай болонол. Эзэрхэг түримхэйшүүлэй зэмыень амсуулхаар манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүд хэзээдэ бэлэн. Эхэ ороноо хамгаалха уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхээр СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд хэзээдэ бэлэн жагсанхай гэжэ армиин коммунистнуудай, бүхы Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой нэрэһээ съездые министр найдуулба.

ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн партиин ЦК-гай тоосоото элидхэлые ехэ анхаралтайгаар һонирхон шагнаабди гэжэ КПСС-эй Алтайн крайкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. В. Георгиев** хэлэбэ.

Арад зоной байдал горитойгоор һайжаруулха гэһэн хараа шэглэл партиимнай ажал ябуулгые гансашье ерэхэ табан жэл соо тодорхойлхо бэшэ, мүн ороной ажахын хүгжэлтын юрэнхы хараа шэглэлые бүришье хойшодоо тодорхойлхо гэжэ тоосоото элидхэлые уншаһан хото, хүдөөгэй ажалшан бүхэн сохом ойлгоно. ЦК-гай Политбюрогой зохёоһон социальна ехэ хэмжээнүүдые совет хүн бүхэн һайшаана. Һайшаахынгаа саада тээ, бүри һайнаар ажаллажа, тэрээгээрээ партиин шэнэ анхарал оролдолгодо харюусаха гэжэ хүсэнэ.

Молдавиин партийна организациин делегадууд ЦК-гай тоосоото элидхэлэй бүхы тобшололнуудые бүрин түгэсөөр һайшаана гээд Молдавиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **И. И. Бодюл** мэдүүлбэ. Элидхэлые, съездын шиидхэбэринүүдые, тэрэнэй хараалһан шугамые ниитэ зоной ухаан бодолдо нэбтэрүүлхын, бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада республикын коммунистнууд хамаг юумэ дууһан хэхэ гэжэ хэлэбэ.

Оронойлмнай экономикодо боложо байгаа гүн гүнзэгы шанартай үзэгдэлнүүд Молдавиин арадай ажахын бүридэл шэнжые үндэһөөрнь һайжаруулаа.

Республикымнай гансашье томонууд бэшэ, мүн дунда ба багаханууд городуудташье промышленно-индустриальна томо барилганууд богони болзор соо бодхоогдоо. Хүдөө нютагта агропромышленна нэгэдэлнүүд бии болоод, түргэнөөр хүгжэжэ байха юм. Тэрэнь промышленностьда түүхэй эдые, хүдэлмэришэ зониие дүтэлүүлээ, ашаа шэрэлгын гаргашые һурагүй бага болгоо, үйлэдбэри индустриальна ёһоор эмхидхэхэ хэрэгтэ хүдөөгэй олон зониие һургаа, хүдөөдэхи ажаһуудалай, соёлой асуудалнуудые шиидхэхэдэ тон һайн нүлөө үзүүлээ.

Ораторай һанамжаар, ажахын реформын гуримые бүрил зоримгойгоор промышленностьда бэелүүлхэ хэрэгтэй. Улад зониие элсүүлмээр даалгабаринуудые зохёохыень предприятинуудай, министерствэнүүдэй, зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалха, эрдэм ба техникын туйлалта ажалда улам дүүрэнээр, түргэнөөр нэбтэрүүлхэ оролдолго бии болгохо—экономическа тиимэ эрхэ байдал бии болгохо гээшэнь тон шухала.

Хүдөө ажахыда техническэ гүн гүнзэгы хубилалта боложо байгаа мүнөө үедэ ажахынуудай хоорондоошье, һалбаринууд доторшье ажалые хубаарилха, мэргэжэл улам гүнзэгы болгохо, хүдөө ажал томодхолгые түргэдхэхэ гээшэ тон шухала болобо гээд үргэлжэлүүлэн хэлэбэ.

Үгынгөө түгэсхэлдэ И. И. Бодюл иигэжэ хэлэбэ: олонациональна хүсэн түгэлдэр СССР дотор бусадтай тэгшэ эрхэтэйгээр ажаһуужа, ажаллажа байһандаа Молдавиин арад зон омогорхоно, зол жаргалнай гэжэ тэрээнэ тоолоно. Молдавиин арад болбол совет арадуудай аха дүүгэй хани барисаанда эсэстээ хүрэтэр үнэн сэхэ, түрэл Коммунис партиингаа дотоодын ба гадаадын политикые хүсэд дүүрэнээр һайшаана, съездын табиһан агуухэ хараа түсэб бэелүүлхын тула хүсэ шадалаа гамнахагүй.

КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл дотор табигдаһан коммунис байгуулалтын шэнэ зорилгонуудые съездын делегадууд, бидэнэр, ехэ зоригтойгоор угтабабди гэжэ БССР-эй Витебскэ областиин «Нефтестрой» трестын барилгын управлениин комплексно бригадын бригадир нүхэр **Ф. С. Кураленок** хэлэбэ. Юһэдэхи табан жэлэй маша ехэ зорилгонуудые һайшаанабди, тэдээниие дүүргэхын тула эршэ зоригоо зангиданхайбди гэжэ съездын делегадуудта, партиин ленинскэ Центральна Комитедтэ дамжуулаарай гэжэ миний нүхэд, коммунистнууд намда захиһан байгаа.

Энэ түрүү бригадир коммунистнуудай түрүү үүргэ тухай үгэ соогоо баһа хэлээ һэн.

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулжа байхадаа, оронойнгоо саашанхи хүгжэлтэ тухай бодохоодоо, интернациональна уялга тухайгаа агшан зуурашье мартаха ёһогүйбди. Пролетарска ёһоор һаналаа нэгэдэлгын тугые хойшодоошье дээрэ мандуулхабди гэжэ ангиингаа талаар хилын саашахи аха дүүнэрээ бидэнэр, совет хүдэлмэришэд партийна съездын трибуна дээрэһээ найдуулнабди.

Эстониин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **И. Г. Кэбин**, Херсонско областиин Геническэ районой КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **И. П. Мазунов**, ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь **Е. М. Тяжельников** гэгшэд апрелиин 2-то съезд дээрэ үгэ хэлээ.

Коммунистнуудай, бүхы совет хүнүүдэй хүсэл бодолые элирхэйлэн, КПСС-эй ЦК-гай дотоодын ба гадаадын политикые хүсэд дүүрэнээр тэдэнэр һайшааба, табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ гэжэ мэдүүлбэ. ЦК-гай ... дотор табигдаһан ... бэелүүлгэ манай оро... нис байгуулалтын ... болохо гээд тэдэнэр ...

Аха дүү партину... шэд: Монголой Ар... но партиин Централ... Нэгэдэхи секретарь, ... дай Республикын ... Соведэй Түрүүлэгшэ ... **денбал**, Урда Вьетна... түлөө тэмсэгшэ Нац... тын Центральна Ко... диумэй гэшүүн нүхэ... **Хиеу**, Корейн ажалай ... ральна Комитедэй ... митедэй гэшүүн, ТПК... на Комитедэй се... Арадай-Демократическ... кын Министрнүүдэй ... рүүлэгшын нэгэдэхи ... **Ким Ир.** Югославиин ... дай союзай президиум... бюрогой гэшүүн нүхэр ... Чилиин Коммунис ... ральна секретарь нүхэр ... США-гай Коммунис ... ральна секретарь ... Индиин Коммунис па... нальна Соведэй Ген... тарь нүхэр **Чандра Ра...** гэгшэд делегадууд бо... халуунаар угтагдан, ... хүргэбэ.

Апрелиин 3-да XXIV ... мэреэ үргэлжэлүүлбэ.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН МАНДАТНА КОМИССИИН ЭЛИДХ...

Комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр И. В. КАПИТОНОВОЙ элидхэл

Нүхэдүүд! Гайхамшаг эдэ үдэрнүүдтэ коммунистнуудай, манай оронОй, бүхы ажалшадай һанаан сэдьхэл, хүсэл бодол Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съездэдэ хандуулагданхай. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневэй хэһэн Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл совет хүнүүдэй; мүн бүхы дэлхэйн олониитын гол анхаралда байна. Энэ элидхэл дотор һүүлэй табан жэлэй турша соо совет арадай туйлаһан тон ехэ амжалтанууд үнэншэмөөр харуулагданхай. партиин. тэрэнэй Центральна Комитедэй хэһэн ажал ябуулга согсологдонхой, гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэнхэй, совет обществын. экономическа болон социально-политическэ хүгжэлтын шухалын шухала асуудалнууд зохёохы шэнжэтэйгээр табигданхай. Элидхэл дотор мүнөө үеын уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнууд ёһото һайнаар харагдажа үзэгдэһэн байна.

Үнгэрһэн жэлнүүдэй турша соо КПСС-эй хүтэлбэрилхы үүргэ бүри ехэ болоо, ниитын ажабайдалай али бүхы һалбаринуудта тэрэнэй үзүүлдэг нүлөөнь улам дээшэлээ, олониитэтэй партиин байгуулдаг холбоо барисаан улам бэхижээ гэжэ манай бүхы ажабайдал буруушаалтагүйгөөр гэршэлэн харуулна. 14 миллион үлүүтэй совет коммунистнууд хараа бодолойнгоо, ажал ябуулгынгаа талаар бүри бата нэгэдэлтэй, марксизм-ленинизмын туг доро улам нягта жагсаалтай болоод, өөрынгөө XXIV-дэхи съездэдэ ерэһэн байна.

Съездын урда тээхэнэ болоһон тоосоонууд ба һунгалтанууд манай партиин ехэ хүсэтэй, бата нэгэдэлтэй байһанай эли тодо шэнэ гэршэ болоо һэн. Партийна эхин организацинуудта суглаанууд ехэ дэбжэлтын, ёһотой һайн оршон байдалда үнгэрөө. Районно, городской, окружной, областной, хизаарай конференцинүүд болон союзна республикануудай компартиин съезднүүд эмхидхэлэй болон политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэрөө. Конференцинүүд ба съезднүүдэй хүдэлмэридэ дүн хамта 1 миллион 600 мянган делегадууд хабаадалсаа, тэдэнэй 70 мянга шахуу делегадуудынь үгэ хэлээ.

Партийна комитедүүдэй хэһэн тоосоонууд, СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ юһэдэхи табан жэлэй түсэб тушаа XXIV съездын Директивэнүүдэй проект нарин нягтаар, тодорхой һайнаар, ажал хэрэгые бодотоор сэгнэлгын оршон байдалда зүбшэн хэлсэгдээ. Бүхы суглаанууд, конференцинүүд ба съезднүүд дээрэ коммунистнууд КПСС-эй Центральна Комитедэй ябуулдаг дотоодын болон гадаадын политикые, бодото ажал ябуулгыень нэгэн һаналаар һайшааһан, саашадаашье Ленинэй заалһан хараа шугамаар бата найдамтай дабшахаар хэлбэришэгүй шиидэнги байһанаа мэдүүлһэн байна.

Нүхэдүүд! КПСС-эй XXIV съездэдэ бүхыдөө 4.963 делегат, тэрэ тоодо 4740—шиидхэхэ эрхэтэйгээр, 223 делегат зүбшэхэ эрхэтэйгээр һунгагданхай. 3691 делегат гэхэ гү. али бүхы делегадуудай 74,4 процентнь съездэдэ түрүүшынхеэ һунгагдаһаниинь һайшаамаар.

Бүхы партийна организацинуудта зүбөөр, хаамал (нюуса) гуримаар дуугаа үгэжэ, партиин Устав бүрин сахижа, партиин 2.900 гэшүүдһээ шиидхэхэ эрхэтэй нэгэ делегат, партиин гэшүүнэй 2900 кандидадуудһаа зүбшэхэ эрхэтэй нэгэ делегат һунгагдаха гэһэн КПСС-эй ЦК-гай тогтооһон түлөөлэлгын нормые бүрин сахижа һунгалта үнгэргэгдөө.

Съездэ түлөөлэгдэхэ делегадууд областной, хизаарай партийна конференцинүүд болон союзна республикануудай компартиин съезднүүд дээрэ һунгагдаһан байна. Украинын, Белоруссиин. Узбекистанай ба Казахстанай компартинуудһаа эльгээгдэхэ делегадууд областной партийна конференцинүүд дээрэ һунгагдаһан байгаа.

Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой, дотоодын ба хилэ сахидаг сэрэгүүдэй партийна организацинуудай коммунистнууд нютагуудтахи партийна организацинуудтай хамта делегадуудые һунгаһан байна.

Мандатна комисси бүхы делегадуудай эрхэ түлөөлэлгые шалгаад, тэрэниiень үнэн бодото дээрэ тоолоо. Съезд дээрэ 4.949 делегадууд байлсана, хүндэтэ шалтагаанаар 14 делегат хабаадалсанагүй.

Съезд дээрэ бүхы областной, хизаарай ба республикануудай партийна организацинууд түлөөлэгдэнхэй. 314 хүнүүдые түлөөлһэн манай Эхэ ороной ниислэл Москвагай парторганизаци, Ленинградай областиин—175, Московско — 158, Ростовско — 92, Краснодарска хизаарай—89, Горьковско областиин—79, Свердловско — 75, Куйбышевска—69, Саратовска областиин — 65 хүнүүдые түлөөлһэн парторганизацинууд эгээл томо делегацинуудтай. Оронаймнай хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байгаа районууд болохо Сибириин ба Алас-Дурна зүгэй миллион хахад тоотой коммунистнууд 500 гаран делегадуудые түлөөлнэ.

Союзна республикануудай компартинуудай делегацинууд: Украинын—873 хүнүүдтэй. Казахстанай —212, Белоруссиин—163, Узбекистанай—151, Грузиин—107, Азербайджанай—94. Латвиин—50, Армениин—47, Литвагай—45, Молдавиин—41, Киргизэй—37, Таджикистанай—31, Эстониин—29, Туркмениин—27 хүнүүдһээ бүридэнэ.

Съездын хүдэлмэридэ Казахстанай Талды-Курганска, Тургайска, Узбекистанай Наманганска, Киргизэй Иссык-Кульска ба Нарынска, Таджикистанай Ленинабадска, Туркмениин Марыйскэ, Ташаузска, Чарджоуско шэнээр байгуулагдаһан областьнуудай партийна организацинуудай делегадууд хабаадалсана.

Нүхэдүүд! Советскэ Союзай Коммунис парти ажалшадай бүхы социальна хуби болон бүлэгүүдэй үндэһэн шухала ашаа туһые элирхэйлэн харуулдаг юм. Тэрэ хадаа, урад гоёор хэлэбэл, хамтынгаа уг зорилгоор нэгэдэһэн, агуухэ хэрэгтэ алба хэхэ гэжэ өөһэдыгөө зорюулһан түрүү хүдэлмэришэдэй, колхозниигуудай, интеллигентнүүдэй эбдэршэгүй хатуу нэгэдэл мүн болоно. Нүхэр Леонид Ильич Брежневэй хэһэн элидхэл соо онсолон тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, өөрынгөө зэргэнүүдые ажалшадай эрхим түлөөлэгшэдөөр нэмээхэ, бэхижүүлхэ зууралаа, манай парти хадаа урдаа табиһан зорилгонуудаа эгээл эрхимээр шиидхэжэ шадаха аргатай хүнүүдһээ бүридэһэн байха тухай саг үргэлжэ анхаржа байдаг. Энэ хадаа съездын делегадуудай бүридэл дээрэһээ эли тодоор харагдана. Эндэ хүдэлмэришэд ба министрнүүд, колхозниигууд ба эрдэмтэд, сэрэгэйхид ба соёлой ажал ябуулагшад, партиин үнинэй гэшүүд ба тэрэнэй залуу халаан — манай арадай эрхим хүбүүд, басагад сугларанхай. Съездын делегадууд партиин хамтын сэсэн ухаан бодолые, тэрэнэй дура зориг ба эршэ хүсые элирхэйлэн харуулна.

Коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ түрүү үүргэ дүүргэдэг манай совет хүдэлмэришэн анги съезд дээрэ хэзээ хэзээнэйхиһээ олоор түлөөлэгдэнхэй. Промышленностиин элдэб һалбаринуудай, барилгын ба транспортын 1.195 хүдэлмэришэд съездэдэ һунгагданхай. Тэдэнэй дунда суута металлургнууд ба горнягууд, машина бүтээгшэд ба бүд нэхэгшэд, түмэр замшад ба барилгашад, электронно-тоололгын орёо нарин машинанууд ба автомат приборнуудые бүтээдэг һайн мэргэжэлтэй мастернууд бии. Тэдэнэр бултадаа ажалдаа коммунис ёһоор хандалгын ёһотойл үльгэр жэшээ харуулна.

Делегадуудай тоодо оронаймнай эрхим булад хайлуулагшадай нэгэн, «Азовсталь» заводой Григорий Яковлевич Горбань, Кузбассай алдаршаһан шахтёр Егор Иванович Дроздецкий, Башкирай габьяата нефтьшэн Хатмулла Асылгареевич Султанов, Москвагай бүд нэхэгшэ Мария Сергеевна Иванникова болон бусад түрүүшүүл, үйлэдбэриин шэнэ юумэ үүсхэгшэд, патриотическа олон тоото шэнэ үүсхэл гаргагшад бии.

Хүдөө ажахын 870 хүдэлмэрилэгшэд съездын делегадуудаар һунгагданхай, тэдэнэй гурбанай хоёр хүбинь — жиирэй колхозниигууд ба совхозуудай хүдэлмэришэд, звеноо даагшанар, бригадирнууд, фермэнүүдые даагшанар болоно. Эдэнэр хадаа хүдөө ажахые улам саашадань хүгжөөхэ тушаа партиин табиһан хараа түсэбүүдые бэелүүлхын тула хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр ажалладаг, үндэр баян ургаса абахын, мал ажалай продуктнуудые ехээр абадаг болохын, колхоз, совхозуудай экономико бэхижүүлхын тула оролдосотой нэтэрүүгээр тэмсэдэг хүнүүд юм.

Үнгэрһэн табан жэлэй турша соо Кубаниин бригадир Михаил Иванович Клепиков, Белоруссиин механизатор Виктор Фёдорович Стасевич, Эстониин һаалишан Вайке Пээтеровна Нутт, Узбекистанай хлопок ургуулагша Инобат Ахунова, Казахстанай хонишон Жолсейт Молдасанов гэгшэд ажалдаа гайхамшаг амжалтануудые туйлаһан байна. Хүдөөгэй коммунистнуудай эльгээһэн бусад бүхы хүнүүд социалис мүрысөөндэ һайн дүн туйлаа.

Манай парти экономико хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ горитой удха шанар олгодог. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудые амжалтатайгаар хүгжөөхэ шухала эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн мүн гэжэ тэрэниие тоолодог юм. Түсхай эрдэмтэй, хүтэлбэрилгын талаар баян дүй дүршэлтэй болоһон промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин гайхамшаг бэрхэ эмхидхэгшэд манайда урган гараа. Тэдэнэй олохон хүнүүдынь эндэ делегадууд болоод хабаадалсана. Съездын хүдэлмэридэ промышленна предприятинууд болон барилгануудай, үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд болон фирмэнүүдэй 370



хүтэлбэрилэгшэд, совхозуудай 82 директорнууд, колхозуудай 148 түрүүлэгшэнэр хабаадалсана. Энэ хадаа манай ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй орон доторoo ёһотойл нэрэ хүндэтэй байһыень гэршэлнэ.

Съездэ олохон эрдэмтэд-коммунистнууд һунгагданхай. Тэдэнэр физикын, химиин, радиоэлектроникын ба эрдэмэй бусад һалбаринуудай талаар шэнжэлэлтэ, нээлтэнүүдые хэжэ, техническэ дэбжэлтэдэ, экономико ба соёл культурые, оронойнгоо ба дэлхэйн эрдэм наукые хүгжөөлгэдэ горитой хубитаяа оруулжа байдаг. Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар Советскэ Союзай амжаһан туйлалтанууд бүхы дэлхэй дээрэ мэдэрэгдэнхэй. Замбуулинай онгосонуудые байгуулдаг, замбуулинда шэнэ зам гаргадаг олохон хүнүүд энэ зал соо һууна.

Мүнөө КПСС-эй зэргэнүүдтэ эрдэмэй 13 мянга шахуу докторнууд, эрдэмэй 110 мянга үлүүтэй кандидадууд тоологдоно. Делегадуудай тоодо СССР-эй Наукануудай академиин, һалбаринуудай академинүүдэй ба союзна республикануудай Наукануудай академинүүдэй 96 академигүүд ба гэшүүн-корреспондентнүүд, эрдэмэй 363 докторнууд ба кандидадууд, ороной научна эмхи зургаануудай ба дээдэ һургуулинуудай 138 хүдэлмэрилэгшэд бии. Съезд дээрэ соёлой болон арадай гэгээрэлэй 120 хүдэлмэрилэгшэд, уран зохёолшод, композиторнууд, уран зураашад, артистнууд байлсана. Социалис Ажалай гурба дахин Герой, академик Мстислав Всеволодович Келдыш, уран зохёолшо Михаил Александрович Шолохов, скульптор Николай Васильевич Томский болон бусад хүнүүд мэтэ эрдэм наукын, соёл культурын тиимэ элитэ ажал ябуулагшад делегадуудай дунда бии. Манай совет интеллигенци арад зонтоёо таһаршагүй холбоотой, тэрэ хадаа коммунис байгуулалтада, ажалшадые хүмүүжүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Нүхэр Брежнев Леонид Ильичэй элидхэл дотор партийна хүдэлмэрилэгшэдтэ үндэр сэгнэлтэ үгтэнхэй. Тэдэнэй бүридэлые улам бэхижүүлхэ тухай Центральна Комитет саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргажа байдаг. Манай съезд дээрэ 1.205 партийна хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ тоодо партиин обкомуудай, крайкомуудай, союзна республикануудай партиин ЦК-нуудай 300 секретарьнууд, партиин окружкомуудай, горкомуудай болон райкомуудай 700 гаран секретарьнууд байлсана. Партийна хүтэлбэрилэгшэдые съездэдэ нэгэн һаналтайгаар һунгаһан ушар коммунистнуудай, үргэн ниитэ ажалшадай тэдээндэ ехэ этигэл найдабари үзүүлдэг, тэдэниие хүндэлдэг байһан тухайнь гэршэлнэ.

Съездын хүдэлмэридэ партийна эхин организацинуудай 137 секретарьнар, цеховой организацинуудай 356 секретарьнар ба партгруппоргнууд хабаадалсажа байна. Тоосоото үе соо партийна эхин организацинууд тоогойнгоо талаар олошороо, эмхидхэлэйнгээ талаар бэхижээ. Мүнөө 31 мянга үлүүтэй партийна эхин организацинуудта парткомууд бии. Тэдэнэр колхозуудай гурбадахи, совхозуудай хоёрдохи партийна организаци бүхэндэ байгуулагданхай. 66 мянган цеховой организацинууд, 92 мянган партийна бүлэгүүд шэнээр байгуулагданхай.

Партийна комитедүүд үдэр бүриингөө хүдэлмэридэ жэлһээ жэлдэ ургажа байгаа үргэн ехэ эдэбхитэдтэ түшэглэдэг юм. Бүхы шатануудай имагтал партийна органуудта 3600 мянган хүнүүд һунгагданхай, тэдэнэй миллионһоо олонхинь—партгруппоргнууд, цеховой ба эхин организацинуудай секретарьнууд болоно. Тэдээнтэй хамта өөһэдынгөө уялгын, зүрхэ сэдьхэлэй һашхалаар олониитын дунда хэдэн миллион пропагандистнууд, агитаторнууд, лекторнууд, политинформаторнууд болон бусад эдэбхитэд хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Тэдэнэй хэдэг үнэн сэхэ ажал партиин али бүхы ябуулгада, ажалшадые хүмүүжүүлхэ, ажахын-политическэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ совет хүнүүдые элсүүлхэ хэрэгтэ горитой удха-шанартай юм.

КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, һүүлэй жэлнүүдэй турша соо коммунис байгуулалтада соведүүдэй, профсоюзуудай, комсомолой дүүргэдэг үүргэ дээшэлээ. Тэдэнэр гүрэнэй болон ниитын ажал хэрэгүүдые хүтэлбэрилгэдэ ажалшадые бүри олоор хабаадуулдаг. Съездын хүдэлмэридэ 556 советскэ, 126 профсоюзна ба комсомолой хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсана. Делегадуудай тоодо СССР-эй Верховно Соведэй, союзна ба автономито республикануудай Верховно Соведүүдэй 1284 депутадууд оролсоно.

КПСС-эй XXIV съездэдэ Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой ба хилэ сахидаг частьнуудай олон сэрэгэйхид һунгагданхай. Тэдэнэй тоодо маршалнууд, адмиралнууд ба генералнууд, офицернүүд ба сержантнууд бии. Манай социалис Эсэгэ ороной нэрэ хүндын, эрхэ сүлөөгэй түлөө дайн байлдаануудта тэдэнэй олонхинь дайшалхы баатаршалганууды гаргаһан байгаа. Армиин коммунистнууд сэрэгэйнгээ уялга эрхим һайнаар дүүргэлгын, дайшалхы эрхим һургуулитай байлгын үльгэр жэшээ бүхы сэрэгэйхидтэ харуулжа байдаг. Совет арад Эхэ оронойнгоо нангин хилэнүүдые һэримжэтэй хёрхоор сахижа байдаг Зэбсэгтэ Хүсэнүүдээрээ омогорхохо ёһоороол омогорходог юм.

Гүрэнэй, ажахын, соёлой болон ниитын ажал ябуулгын али бүхы һалбаринуудта эрэшүүлтэй адли совет эхэнэрнүүд аша үрэтэйгөөр ажаллажа байдаг. Мүнөө үедэ Коммунис партиин зэргэнүүдтэ 3 миллион үлүүтэй эхэнэрнүүд тоологдоно. Энэ хадаа КПСС-эй XXIII съездын урда тээхидэ орходоо 650 мянга шахуу хүнүүдээр олон болоно. Делегадуудай дунда 1.204 эхэнэрнүүд бии гэхэ гү, али 24,3 процентнь болоно. Ивановска областиин делегацида эхэнэрнүүдынь 40 процент, Костромской —35 шахуу, Смоленкэ—32, Молдавиин ба Литвагай—27 шахуу, Туркмениин ба Узбекистанай делегацинуудта эхэнэрнүүдынь 26 процент болоно.

Съездын хүдэлмэридэ олон тоото эхэнэрнүүдэй хабаадаһан ушар тэдэнэй политическэ ба ажалайнь ехэ эдэбхи хэшээлэй гэршэ мүн болоно.

Делегадуудаар ехэ эрдэм һургуулитай хүнүүд һунгагданхай байна. Делегадуудай 58 шахуу процентнь дээдэ һургуулитай, 27 шахуу процентнь хүсэд бэшэ дээдэ ба дунда һургуулитай. Делегадуудай дунда 1.586 инженернүүд, экономистнууд ба технигүүд, 555 агрономууд ба зоотехнигүүд, 483 багшанар, врачнар ба юристнэр бии. Эдэ тоо баримтануудта манай ороной арадуудай соёл культурые дээшэлүүлхэ, эрдэм һургуулиие хүгжөөхэ, эрдэм мэдэсын бүхы һалбаринууд... мэргэжэлтэдые бэлд... Коммунис партиин, Со... амжаһан туйлалтанууд ... харагдана.

Нүхэдүүд! Манай съ... гадуудай дунда хубисха... хи партийна стажтай 9 ... 1917 оной ноябрь... хүрэтэрхи үе соо пар... ороһон, 1922 онһоо ... рэтэр—638 хүн, 1941 он... хүрэтэр—967 хүн, ... 1955 он хүрэтэр—1240 ... онһоо 1965 он хүрэтэр... 1966 онһоо 1970 он ... хүн партида ороһон бай...

Наһанайнгаа талаар ... иигэжэ хубаарна: 30 наһа... 5,1 процент, 31-һээ 35 ... тэр—12,8 процент, 36-... хүрэтэр—13,9 процент, 4... наһа хүрэтэр—41,6 ... һээ 60 наһа хүрэтэр—2... 60 наһанһаа дээшэ—... болоно.

Тиимэ болохолоороо, ... байдалай үргэн ехэ ... гараһан хүнүүд, мүн за... нистнууд һунгагдаһан ... Энээндэ манай партиин ... болон хубисхалша ёһо ... дай хоорондоо уг залгал... дагынь гэршэлэн харуул...

Съездын хүдэлмэридэ ... яһатанай ба арад үндэһэ... мунистнууд хабаадалсана ... парти хадаа манай ороно... арадуудай агууехэ, эбдэр... барисаанай бодото бэелэл... энэ ушар үшөө дахин ба... руулна. КПСС бүридэлэй... олонациональна байха ... өөрынгөө удха шанараар ... тернациональна юм.

Эхэ оронойнгоо үмэнэ ... тай байһанайнгаа түлөө ... дай 98 шахуу процентн... Союзай орден, медальнууда... данхай, 89 хүн Совет... Геройн, 549 хүн Социали... Геройн нэрэ зэргэдэ хүр... легадуудай дунда Ленинск... нэй шангай 182 лауреат ...

Нүхэдүүд! Коммунис ... тын мүнөө үеын шата ... болон совет арадай ... рилгонуудые XXIV съезд ... хо байна. Эдэ зорилгон... жалтатайгаар бэелүүлээд ... социалис Эхэ оронаймнай ... улам саашадаа бэхижүү... вет арадые коммунизмы... та найдамтайгаар хүтэлжэ ... най Ленинскэ партиин нэр... бүри ехэ болохо байна.

(Нүхэр И. В. Ка... элидхэл хэхэ үедэ ... альга ташалган бол...

ЭДЭНЭЙ АЖАЛ ХҮНДЭТЭ...

«Электромашина» заводой коллектив предприятиингаа 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада урма зоригтойгоор, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана.

Валерий Шиловэй хүтэлдэг комсомол-залуушуулай бригадада табан слесарь-хабсаргагшад ажалладаг. Тэдэнэр бултадаа энэ заводтоо ажалай дүршэлдэ мэргэжэһэн хүдэлмэришэд гэжэ суурхана. Эбтэй эетэй энэ бригада даабаряа саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг, эрхим шанартай продукци бүтээн гаргадаг. Түс бригадын гэшүүд ажалайнгаа бүтээсые горитой дээшэлүүлнэ, залуу хүдэлмэришэд ажалдаа шэнэ арга хододоо нэбтэрүүлдэг. Тэдэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ урлан нарижуулгын олон дурадхал оруулжа, 1500 түхэригэй алмалта хэһэн байна.

Габшагай ажалайнгаа болон эрхим шанартай продукци бүтээн гаргаһанайнгаа түлөө түс бригада коммунис ажалай коллективэй үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, партиин Советскэ райкомой, райгүйсэдкомой дипломоор шагнагдаһан.

Заводой байраһаа холо бэшэхэнэ түмэр харгын вагонуудта электродвигательнүүд ашагдажа байна. Жолоошон Василий Тихонович Белых, автокранай машинист Василий Андреевич Нефедьев гэгшэд хүдэлнэ. Тэдэнэр хоюулан дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд юм. «Электромашина» заводой бүтээһэн электродвигательнүүд гансашье Советскэ Союзай городуудта эльгээгдэдэг бэшэ, мүн Арабай Нэгэдэмэл Республика, Финлянди, Румыни тэхэ мэтэ оронуудта эльгээгдэнэ.

Мүн эндэ хүн зондо хэрэгтэй ондоошье хэрэгсэл хэгдэнэ. Предприятиин хүдэлмэришэд электрокипятильнигуудые олоор хэнэ.

...Станогуудай хажууда бүлэг эхэнэрнүүд һууна. Адаглан харахада, наадажа һууһандал, электрокипятильнигуудай нариихан спиральнуудые бэлэн болгоод лэ, хажуудаа обоолно. Нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болоһон коммунис ажалай ударнигууд С. А. Зайцева, М. Ф. Протопопова, Н. А. Полянская гэгшэд халаан соогоо 600 спираль хэхэ нормотой һаа, 650—700 спираль бүтээн гаргана.

Дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэдынь залуушуулые мэргэжэлдээ һургадаг, зүбшөөл заабари үгэдэг заншалтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «К-61» автокранай машинист В. А. Нефедьев.

А. ШУЛУНОВОЙ фототекст



СОВЕТ ЗАСАГ—АРАДАЙ ЗАСАГ

...РГЭ, ХАРЮУСАЛГАЯА ...ЭШЭЛҮҮЛЭН

...Районуудай, городуудай ...депутадуудай Соведүү-...ри саашадань һайжа-...нууд тухай» КПСС-эй ... тунхаглагдажа, ма-... зон, мүн бидэ Сове-...дэлмэрилэгшэд һонирхон ... Түрэл партимнай ... асуудал хаража Соведүүдэй үүргэ ба нэрэ ...лүүлхын тула саг үр-...жо байдагаа үшөө да-... Өөһэдынь мэдэлдэ үг-...дуудалнуудые шиидхэхын ...үүдэй хүсэд харюусалга-...нь тула тэдэнэй бэеэ даан-...дэбхи ехэтэй байлгыень ... хүгжөөхэ гэжэ тус тог-...оогдэнэ. Энээнһээ улам- ...ажалшадай депутадуудай ... поселково Соведүүдэй хү- ...һайжаруулха тухай» пар-... «Сельскэ ба поселко-...й материально-техниче- ... һайжаруулха тухай» ... Министрнүүдэй Соведэй ...ые, РСФСР-эй ажалша-...дуудай сельскэ ба посел-... тухай хуули болон ... ябуулгануудые һана-...ашаар бидэ, Соведүүдэй ...шад эрхэ болон уял-..., һайнаар ойлгожо аба-...алтаяа мэдэһэн байнабди.

...Тоорын сомоной Соведэй ... абажа харахада, сомсовет, ... комиссинууд, бүхы ... ажабайдалтай нягта ... болоо, харьяата газар дээ-... байһан ажахынуудай, пред-...дай, эмхи зургаануудай ...гтонь хамааралсадаг, шу-... асуудалнуудые шиидхэхыень ..., элдэб асуудалнуудаар ... ябуулдаг гээшэ. Хүн зонтой ... барисаамнай, эдэбхитэднай ... «Маяк», Ленинэй нэрэмжэ-...хозууд манай сомсоведэй ... газар дээрэ байдаг юм. Эдэ ...й ажал хэрэгүүд гүйсэд-... сесси, депутадуудай зүблөөн ... харагдадаг. Тиихэдээ де-... гүрэнэй даабариин, абаһан ... дүүргэлтэдэ гол анхаралаа ..., мүн соёл сурталай, гэ-... болбосорол ба ажаһуудалай, ... ахилгын гэхэ мэтэ шухала ... харагдадаг.

...ша намар сомсоведэй сес-... тариа хуряалга тухай асуу-...даа һэн. Тэрээндэ ажахын ...эгшэд, түрүүшүүл, мэргэ-...ригдаһан байгаа. Хуряалгын ... ямар ябажа байһан ту-... колхозой түрүүлэгшэ ... С. Парьянов гол элидхэл, ... хүдөө ажахын комиссиин ... нүхэр А. М. Холбоев нэ-...лидхэл хээ һэн. Тус асуудал-... юундэ иимэ ехэ анха-...ардуулһан байгааб гэхэдэ, ... Ленинэй нэрэмжэтэ кол-... тариа хуряалгын хүдэлмэ-...рөө жэлдэ унжагайруулагда-...дадаг, гээлтэ хоролто үзэг-...һэн. Тиигээд эдэ ажахынууд ... тариа тушааха түсэбөө за-... дүүргэнгүй үлэдэг байһан. ...долгомнай хии һалаагүй, ...ряалгаяа бэлэдхэл һайнтай-...хилжэ, ургасамнай богони ... соо хуряагдаа бэлэй.

...ведэй хамаархахагүй асуу-... хүдөөдэ үгы гэхэдэ алдуу .... Үнгэрһэн жэлдэ, партиин ... июлиин Пленумэй һүүлээр ... сомсовет газар элдүүрилхэ ... ямараар бэелүүлэгдэжэ ... тухай асуудал хэдэ дахин ..., дутагдалнуудые усадхаха ... абхуулһан байна. Мүн үбэ-...й үедэ мал адуулгын яма-...мхидхэгдэһые шалгаһан, гү-... хүдөө ажахын продуктнуудые ... хинамжада абтаһан байна. ... сомсоведэй хүн зоной һуу-...лал улам һайжаруулха, соё-лой хүдэлмэри ажалшадай дунда ябуулха асуудалнуудаар саг үргэлжэ һонирхожо, шухала болоһон ушарта хамааралсажа байдаг юм. Илангаяа хүдөөдэ бүгэдэ ниитын дунда һуралсал бэелүүлгые эмхидхэхэ хэрэгтэ бага бэшэ хубитаяа оруулһан гээшэ.

Эдэ хүдэлмэримнай сомсоведэй харьяата колхозуудай бэелүүлхэ ёһотой зорилгонуудаа дүүргэлгэдэнь туһална гэжэ һанахада урматай. Жэшээнь, Тоорын сомсоведэй газар дээрэхи ажахынууд хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбөө 1970 ондо иимээр дүүргэһэн байна гэбэл: «Маяк» колхоз гүрэндэ мяха худалдалгаяа—105, һү—105, ноохо—144, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз—мяха 104, һү—119, ноохо—108 процент дүүргээ. Эдэ колхозууднай үнгэрэгшэ табан жэлэйнгээ түсэбые мүн лэ бүхы талаарнь тиимээр дүүргэһэн, үлүүлһэн байна.

Иигэжэ ажахын асуудалнуудта сомсовет өөрынгөө хубитые оруулалсахаһаа гадна, соёлой, һуудал байдалай асуудалнуудые саг үргэлжэ эрхилэлсэдэг, эмхидхэлсэдэг болоо. Соёлой, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг эмхи зургаануудта олониитын, ажахынуудай, предприятинуудай, эмхи зургаануудай зүгһөө ороһон мүнгэ зөөриие зүбөөр хэрэглэхын тула сомсоведэй тусхайта комисси ажалшадай һанамжа дурадхал абадаг юм. Тиин ямар юумэ хэзээ хэхэеэ түсэблэдэгбди. Һүүлэй хэдыхэн жэлэй туршада элдэб мэргэжэлтэдэй байха 5284 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд ашаглалгада үгтөө, 895 үхибүүдэй һураха 3 һургуули хүдэлжэ эхилээ, 7 магазин, 200 хүнэй һууритай соёлой байшан, 2 библиотекэ, конторын 4 гэр, 4 котельнэ, 4 клуб, эхин һургуулиин 3 байшан болон бусад олон барилга хэгдээ.

Сомсовет ажалшадай социалис мүрысөөндэ мүн лэ онсо анхарал хандуулдаг. Бидэ нютагайнгаа ажалай эрхим баатарнуудаар омогорходогбди. Тиимэ хүнүүд «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта олон юм. Жэшээнь, тракторист С. С. Мухуева 1970 ондо 1102 га зөөлэн хахалалга ДТ-75 тракторaар хээ. МТЗ-50 тракторай жолоошон А. Б. Хоренов 1047 га зөөлэн хахалалга хээ.

Партиин XXIV съездын Директивэнүүдтэй танилсажа, зүбшэн хэлсэжэ байхадаа, өөһэдын зүгһөө иимэ юумэ хэхээр хараалһан байнабди. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо газар тариалан хэр үрэ ехэтэйгээр ашаглагданаб гэһэн асуудал сесси дэрэ хаража үзэхэ. Энэ ажахыда 700 гектар болдогтой газар эзэгүй хэбтэһээр, тусхай машина, техникэ үгы гэһэн шалтаг бариад, хүтэлбэрилэгшэдынь зохихо хэмжээ абанагүй. Тус ажахыда бэлшээри муугаар хэрэглэһэнһээ боложо, мянгаад центнер һүн дутуу абтана. Тэрээнһээ гадна, Иркут, Тебергей голой эрье шадархи һайн, үрэжэлтэй газарнуудые ашагладаг болохын тула ямар хүдэлмэри хэхэб гэжэ сомсоведтэй зүбшэхэбди. Мүн голнууд дээгүүр дүшэн хүүргэ бариха, сабшалан ба тариалан уһалха хүдэлмэри һайжаруулха асуудалнууд харагдаха. Сахыень хэлэхэдэ, ажал хүдэлмэри ехэ, сомсоведэй хамаархахагүй асуудал хүдөөдэ байхагүй. Тиимэһээ харюусалгамнайшье бүри ехэ болоо. Гэхэ зуура, зорилгоёо мэдээд байхада, хүдэлмэришье хүнгэн.

Иимэл хадань Совет засагые арадай засаг гэжэ зон зүб хэлсэдэг. Тэрэнэй саашадаа улам хүгжөөгдэхэнь дамжаггүй.

Л. ХОРЕНОВ,
Түнхэнэй аймагай Тоорын сомсоведэй түрүүлэгшэ.



ЗУРАГЛАЛ

ХАРА-ХАДЫН ХОНИШОН

Хабарай эхин һара гаража, одоолшье үбэлэй ольбон хүйтэнэй хаһа үнгэрбэ гэн гэһээ, мартын эхеэр гэнтэ хүйтэрөөд, хорон холтоһон жабар һалхин хоёр хэдэн үдэр үлеэгээ.

Тиигэбэшье урин дулаанай ами ороһониие мэдүүлэн, шанга хүйтэн удаан шэшэрүүлжэ шадаагүй, «уушхарһаар» һаянай яһала игаабари үдэрнүүд тогтобо. Хашаа, хорёогой ара талада тогтоһон хүр саһаншье хараһаар байтар һэрхиижэ эхилээ, үдэ багта гэр байрын армагһаа шалд-шалд дуһаалаад абана. Дулаархада хонидшье хорёоһоо гараһаар лэ, бэлшээри тээшээ дуратай ульгамаар субадаг болобо.

Юрэдөөл хаа хаанагүй хабарай шэнжэтэй боложо байна.

Нэгэ иимэ үдэр бидэ Яруунын аймагай «Дружба» колхозой бэрхэ хонишон Балдан-Дамба Ринчиновэй даадаг отарада зорижо ошобобди.

Нариншаг ута шэбэрэй зүүн хажууда нэмэрилдүүлэн һагад түхеэрһэн гэр байранууд, хашаа хорёо холоһоо харагдана. Бүхэриг бэрхэ эзэнэй байра байдалые газаа талаһааньшье харахада нэгэл ондоохон, бүхы юумэнь саб-яб гэмэ байдаг гэжэ зон зүб хэлсэдэг гээшэ ха даа. Хонидойнь хашаа дээгүүрээ зузаанаар ебхышэтэр һолоомо хаяжа хушагданхай, ханань газаа тээһээ тойруулжа нарин нягтаар шабаатай,, доогуур, хаягаарнь заваалин хэгдэнхэй. Үдэртөө хонидые оруулжа эдеэлүүлхэдэ һалхи, жабарай үлеэхэгүй, хүр саһа хаяхагүйнь тула, баруун тээгүүрнь зузаан харшаар үндэр хана хээд, дээрэһээнь һарабша табижа хушажархинхай. Хонидые хүсэ шадалаарнь хэдэн ондоо илгажа эдеэлүүлхэ хорёонуудай олон гээшэнь. Хуһамаг соо ойроо хүртөөгүй хэдэн һүри үбһэн, обоолоотой зелёнко, горитойхон һолоомон харагдана. Хорёогой газаагуур табяатай ута хобоонууд соо үйрүүлһэн талха тарианай зүйл үбһэнэй ногоон гурилтай худхаад хэгдэнхэй байна.

Хашаагай үүдэн нээгдэжэ, урдаһаамнай маряатайшаг, түхэреэн улаан шарайтай, бага энеэбхилһэн урин нюдэтэй эхэнэр гаража ерэбэ. Танилсабабди. Энэмнай Балдан-Дамба Ринчиновэй нүхэр—Анна Будаева байгаа.

— Зай, түл түрэсэ хэр һайн абтажа байнаб? Хони, хурьгадтнай бүрин бүтэн гү?—гэжэ асуубабди.

— Дөө, иигэжэ худхажал, эдэ олон хурьгадтаяа зууралдашоод байналди даа. Һайн, муугаашье мэдэхэ юумэ үгы,—тэжэ Анна Дагбаевна энеэдэ зугаатаяа холижо байгаад, тиимэ олоншье юумэ хэлэжэ үгэбэгүй.

— Юрэдөөл, тэрэ эзэнтэйнь лэ хөөрэлдэгты. Миниишье мэдэхэ юумэ юун байха һэм. Өөрыень дуудаһууб,—гээд, хорёогой зүүн тээ гаража, даллажа байгаад шангаар ооглоно:

— Балдан-Дамба аа! Ерыш наашаа түргөөр. Шамда хэрэгтэй хүнүүд ерээд байнал!

Хара Хадын баруун хажуугаар хонидоо адуулжа ябаһан Балдан-Дамба Эрдынеевич тэрэнииень дуулаад, наашаа морёороо хатаргаба.

Отарын эзэн нүхэр Ринчинов һаял дүшэ гаража ябаһан, түбшэн даруу янзын хүн байба. Ахалагша хонишонтой хурьгадайнь байра соогуур ябажа харабабди. Хуу нэгэ адлихануд, буржагар сагаахан, мүн зариманиинь бүри томохон боложо, хүрьбэдхэ нооһоо ургаһан хурьгад таһалга бүхэндэ дала, ная, зуу хүрэтэр оруулагданхай. Тэдэнэр забһартай хобто руу толгойгоо хээд, үбһэ торшогоносо эдинэд. Нүгөө зариманиинь гонзогорхон хобоонууд соо хэгдэһэн талха, үбһэнэй гурил, дабһа, мел, минеральна тэжээл гэхэ мэтые зөөлэхэн хоншоорооро шэмхэлжэ, сүлөөгүй байна.

— Эдэ январь соо, февралиин эхеэр гараһан хурьгад гээшэл даа. Бидэ нарай хурьгадта гараһаар 7-8 хоноод байхаһаань хойшо үбһэ, талха тарианай зүйл гэхэ мэтэ олон янзын тэжээл эдюулжэ һургадагбди. Тиихэдэ эдэш түргэн боргожожо, боро эдеэндэ ородог, эхэеэ хододо даяжа, муудхаажа байхаяа болидог юм. Үдэрэй хоёр дахин лэ эхэдэнь табижа хүхүүлхэдэмнай ехэ гэдэһээ үлдэдэггүй. Эдэниие үглөөгүүр хүхүүлээд гаргаһанһаамнай хойшо мүнөө үдэ үнгэржэ байна. Теэд эдэ балай ехэ мааралданагүй ха юм, харана гүт?—гэжэ тэрэ хэлэнэ.

Нээрээшье эндэ хүниие хараһаар хурьгадынь эхэнүүдээ һанажа, дарья табилдана, мааралданагүй, садхалан янзатай, наранда игаажа хэбтэнэд. Балдан-Дамба Ринчиновтэн жэл бүхэндэ хурьгадаа тус бүриинь 26—27 килограмм шэгнүүртэй болгожо эхэһээнь һалгаадаг юм. Энэ дээрэ хэлэгдэһэн ушар хонишодой дүй дүршэлэйнь нэгэ «нюуса» байжашье болоо.

Ута гэгшын хашаагай хоёр ханаар үргэлжэ хэгдэһэн таһалга бүхэн соо дүн сагаан хурьгад дүүрэн, исалжа байнад.

— Бүхыдөө хэды хурьгадтай болоод байна гээшэбта?—гээд асуубабди.

— Байза, үсэгэлдэр хоёр хонин түрөө. Мүнөөдэр үглөөнһөө хойшо үшөө нэгэн хурьгалба,—гэжэ нүхэрэйнгөө хургаа даран, сээжээр тооложо байхада, Анна Дагбаевна хажуу тээһээнь тодожо абаад:

— Үгы, данса саарһаншни хаана юм? Тоололтошьегүй, бүхы 570 эхэ хонидһоо 588 хурьга абаад байналди даа,—гэнэ.

— Зүб хэлэнэш, би мартаад байнаб. Зуун эхэ хонин бүриһөө 103 хурьгадтай болообди гэжэ тугаар тоолоо хамнайб,—гэнэ Балдан-Дамба Эрдынеевичнь.

Тингэжэ эндэхид һүүлэй дүрбэн жэлдэ удаагаар зуун эхэ хонин бүриһөө 101—103 хурьга абажа байна. Тус отарада зургаан жэлэй туршада хурьга абалсажа, хонидыень хаpалсажа байһан ажалша бэрхэ хүгшэн Ханда Дугданова, мүн түрүүшынгээ жэлдэ хүдэлжэ байһан тэрэнэй басаган Валентина Дугданова гэгшэд энэ амжалтадань бахал бага бэшэ хубита оруулһан байха.

Хонидойнь хорёо соогуур ябахадаа, тэндэ задалагдаагүй һүринүүдыень хараад, маанадай хэншьеб иигэжэ хэлэбэ:

— Хабар боложо байхада үшөө үбһөөр элбэг ха юмта.

—Энэмнай бага болоо даа. Намар үбһэ хубаалган болоходо өөһэдынгөө бэлэдхэһэн зарим үбһэ ондоо бригадануудта үгөө гүбдеэ даа. Тиигээгүй һаа, үбһөөр үшөө ехэ байха һэмди,—гэжэ хонишон хэлэнэ.

Балдан-Дамба Ринчиновтэн нёдондо намар хонишодой бүхы бригаданууд соо бултанһаа ехэ, аяар 1550 центнер үбһэ абаһан юм. Үбэлжэлгын урда тээ үбһэ тэжээл хубаалган болоходо, колхозой правлени, отделениин хүтэлбэрилэгшэд тэрэнэйнь хахадые ондоо отарануудта үгөө һэн. Тиихэдэнь энэтнай 60 гектар сабшалангаа һайнаар үтэгжүүлжэ, уһалжа, ногооень һайнаар ургуулаад, өөрынгөө хара хүлһөөр сабшажа, хуряажа абаһан үбһэмнай гээшэ, тэрэнэй ехэнхи хубиие би өөрөө абаха ёһотойб гэжэ тэрэ үедэ Балдан-Дамба Эрдынеевич хэлэхэ эрхэтэйшье байгаа. Теэд тэрэ юушье хэлээгүй, нэгэшье тоосолдоогүй, үгэ дуугүй үгөө. Энэмнай гансахан өөртэмни һайн, амар байг гэжэ хара амяа хараад ябадаг хүн бэшэ, бүхы колхознай амжалтатай һайн, зон нүхэдни урагшатай һайн ажаллаһай, ажаһууһай гэжэ ходо сэдьхэжэ ябадаг хүн гэжэ энээнһээ ойлгохоор байгаа һэн.

Энэмнай олон үри хүүгэдтэй, үнэр баян айл юм. Эгээ ехэ Баяр хүбүүниинь үдэрынь хүдэлөөд, үдэшын 8-дахи класста һурадаг. Дэмбэрэлма басаганиинь юһэдэхидэ, тэрэнэй удаадахи Булат хүбүүн—долоодохидо, Дарима басаган—табадахида, Дэжэдма—дүрбэдэхи класста һурана.

— Үхибүүднай томохон боложо, амаралтынгаа үедэ мандаа яһала ехэ туһа хэнэ даа. Заримандаа суббото, воскресени болохые хүлеэжэ ядажа байгшабди,—гэжэ Анна Дагбаевна хөөрэнэ.

Иимэл ажалша бэрхэ, үнэр баян айлайхи Хара-Хада гэжэ газарай хормойдо хорёод жэлдэ колхозойнгоо хонидые таһалгаряагүй харууһалжа, хамтын һайхан зөөриие баяжуулан арьбадхажа байдаг лэ даа.

М. НАМЖИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон Б-Д. Ринчинов.

Авторай фото.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

УНШАГШАДАЙ АСУУДАЛААР

Манай газетын уншагшад Хэжэнгын аймагай Чисаана нютагһаа Ш. Ц. Цыванов, Агын округой Дульдаргын районой Зүдхэли нютагһаа Б. Дашибалбаров гэгшэд редакцида хандахадаа: Буряадай номой хэблэлээр бурлад,ород хэлэн дээрэ гаргагдаһан хуушан болон шэнэ ямар номууд бии гээшэб? Тэдэ номуудые хаанаһаа мэдэхэ, олохо ёһотойб гэжэ асууна.

— Буряадай номой хэблэлээр гаргагдаһан номууд аймпотребсоюзаар дамжуулагдан, хүдөө нютагуудта эльгээгдэдэг. Хэблэгдэһэн тэдэ номуудай список аймпотребсоюзай худалдаа наймаанай таһагта байха ёһотой?—гэжэ Буряадай номой хэблэл манай редакцида мэдээсэнэ. Гадна республикын номой хэблэлээр гараһан бүхы номууд Улаан-Үдын «Тэрэнги» гэжэ номой магазинда наймаалагдадаг юм.

Тэрэшэлэн ямар ном хаанаһаа оложо болохо тухай асуудалаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хэблэлэй управлениин «Книготоргын» контородо хандахада болохо.

Гэхэтэй хамта, Буряадай номой хэблэлээр гаргагдаһан шэнэ номууд тухай тобшо мэдээсэлнүүд газетымнай хуудаһанда хирэ хирэдээ толилогдожо байдаг.

ҺААЛИШАДАЙ БЭЛЭГ

XXII партийна съездын нэрэмжэтэ колхоз һү һаалгаар нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые хахад һараар урид дүүргэжэ, партиин XXIV съездые угтаба. Тиигэжэ эдэнэр түсэбһөө гадуур 300 гаран центнер һү гүрэндөө тушааһан байна. Һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Улюкчихаанай бригадын һоодын һү һаалиин гүүртынхид түрүү һуури эзэлбэ. Ажахын түрүү һаалишад Дарима Шардаева, Очирма Пиртанова гэгшэд бусадай дундаһаа эрхимлэбэ.

Г. БАДМАЕВ.

Баргажан.

БАЯН ОЛЗО

Агнууриин намар. үбэлэй хаһа дүүрэбэ. Ангуушад баян олзотой ой тайгаһаа бусажа ерээ. Нэгэ миллион 619 мянга 646 түхэригэй элдэб ангай арһан Буркоопсоюзай коопзверопромхозуудай трестын бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдаба. Ангуушад түсэбтэ даабаряа 224 түхэригөөр үлүүлэн дүүргээ. Иигэжэ тэдэнар ондатрын 52.352 арһа, булганай—2691, шандаганай—59.648, олохон тоото һолонгын, үнэгэй арһа үнгэрһэн үе соо олзоборилһон байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын кварталтай сасуулжа үзэхэдэ, байгша ондо Буряадаймнай ангуушад таба дахин олон үнэгэ, гурба дахин олоор шандага бариһан гэхэ гү, али кварталайнгаа түсэбые 121,8 процентээр дүүргэһэн байна.

Олохон ангуушад олзо баянтай. Жэшээлхэдэ, Хойто-Байгалай аймагай залуу ангуушан Нина Осипова 25 булга, тэрэнэй эсэгэ Нестер Гаврилович Осипов Александр Павлович Романов нүхэртэеэ хамта 40 буга барижа гүрэндэ тушаагаа. Прибайкалиин аймагай дүй дүршэлтэй ангуушан Николай Григорьевич Шангин 106 булга, 170 хэрмэ барижа тушаахадаа, 3640 түхэриг мүнгэ олзолһон байна.

Кабанскын коопзверопромхозой ангуушан Гавриил Исаакович Ягодин 80 булга, 912 ондатр, Петр Андреевич Ласлов, тэрэнэй аха Иннокентий Андреевич, Петр Семенович Бабкин гэгшэд хамтаадаа 3000 ондатр, 133 булга барижа, 9175 түхэригэй олзо олоо.

Иигэжэ Буряадаймнай ангуушад партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэбэ.

Д. КОЛМАКОВ.



Мүнөө сагай байдалаар холые холо гэдэггүй болонхойбди. Дэлхэй дээрэ боложо байһан һонинуудые радиогоор дуулажа, телевизортээ хаража байдагнай гайхалтай бэшэ, эгээл юрын ушарал болоһоор үнихэнэй.

Гэбэшье ажалшадай соёлой, оюун ухаанай хүгжэлтэ эрид дээшэлжэ, хүн зомнай ном һудар, газетэ, журнал уншаха, эрдэм болбосоролоо улам гүнзэгырүүлхые оролдоно. Орон доторoo гарадаг хэблэл захижа уншадаггүй нэгэшье айл байхагүй. Мүн уран зохёолой, улас түрын ном һудар ажалшан бүхэнэй ажаһуудалайнь таһаршагүй хани нүхэсэл болонхой. Бэшэгүүд, телеграмма, посылка, мүнгэнэй перевод гэхэ мэтэ хэлхеэ холбооной эмхинүүдэй гүйсэдхэдэг албанай үүргэ айхабтар ехэ.

Ажалшадай захилнуудые саг болзортонь дүүргэхэ, хэблэл тараалгые эмхидхэхэ хэрэгтэ почтальонууд эдэбхитэйгээр хабаадана.

Почтальон хүн нютагайнгаа зоной дунда эгээл хүндэтэй, дүтын нүхэр болоно бшуу. Тэрэ айл бүхэндэ баяр асарагша хадаа, өөрөөшье баяртай ябадаг.

Аяар холын Ахын аймагай «Октябриин 50 жэл» колхозой почтальон Нанзад Жапович Аюшеев олохон жэлэй туршада энэ хүндэтэ даабари гүйсэдхэнэ. Албан хүдэлмэреэ урагшатай һайнаар бэелүүлдэг, олоной дунда хэблэл тараалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг тула, республикын болон аймагайнгаа хэлхеэ холбооной зүгһөө Хүндэлэлэй грамота болон үнэтэ бэлэгүүдээр олон удаа шагнагдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдөөгэй почтальон Н. Ж. Аюшеев.

Д. ДУГАРОВАЙ фототекст.

НАЙМАДАХИ ТАБАН ЖЭЛЭЙ БАРИЛГАНУУД

...АНТАН ТОМО ЭНЕРГОБЛОГУУД

Дэлхэй дээрэхи эгээл томо тепловой станцинуудай нэгэн ...Костромской ГРЭС Советскэ Союзай Европодохи хубиин ...хы элшэ хүсэнэй нэгэдхэмэл системэдэ оруулагданхай.

...ЕХЭ, ҺАЙН ХЭРЭГҮҮДЭЙ ...гдэжэ байһан газарта до-...нууд түрэдэг юм. Тэдэнэй ... тухай эндэ хэлэгдэхэнь. ...хон ГРЭС бүтээһэн хүнүүд ... ушартай бидэ дайралдаа ... гэжэ хэлэхэ бэзэ. Кост-...мада «зуруулай түүхын» ... домогые котлотурбинна ...эй начальнигай орлогшо ... Е. Таранһаа дуулаабди. Тэ-... иигэжэ хөөрөө бэлэй:

— Энергетик мэргэжэлээ ...дэлдэг нэгэшье хүн энер-...блогой котелдо мэхэтэйхэн ...эрэлгын туһаламжаар гал ...оохогүйл байха. Харин тэ-... үнинэй заншалай ёһоор, ... факел бэлдээд, тэрэнээ ... лэ зуруулаар носоохо ... даа.

Иимэ ушарал мандашье то-...лдоо һэн. Юуб гэхэдэ, ...стромагай эгээл түрүүшын ... мянган киловатт хүсэтэй ...ергоблогой ашаглалгада ...ходонь, факел носоохо эр-... намда олгоо бэлэй. Зүгөөр 1963 ондо Черепетскэ ГРЭС ...тээгдээд, оронойнгоо түрүү-...шын 300 мянган киловатт хү-... станциие хүдэлгэһэн ха-..., иимэ найдабарида хүртэжэ болооб. Теэд мүнөө минии барижа байгааша факелда станциин ахамад инженер гал аһааха ёһотой байба. Минии факел дүтэлүүлхэдэ, хармаан соогоо зуруул бэдэрээд олобогүй. Би тэрээндэ зуурууллаа һарбайбаб:

— Энэ тусгаар бэлдэгдэһэн зүйлые абагты!

Ахамад инженер гаршагыень хараад... сухалдахаяа һанаба:

— Юугээ намда һарбайнаш?

Тэрэ хорообхо дээрэ мэлхэйн дүрсэ зураатай байгаа. Энэнь тэбдэдэг яарадаггүйн нэгэ һүлдэ тэмдэгые харуулаа ха юм. Харин энэ үедэ арбаад хүнэй ахамад инженертэ зуруулнуудаа һарбайхада, анхаралтайгаар шэртэн хараад, замбуулинай онгосын табигдажа байһан ялагар гоё зурагтан хорообхыень шэлээд:

— Энэл манда таараха байха,—гэжэ инженер сэдьхэлээ хананггяар дуугарба.

Костромской ГРЭС-эй ахамад инженер нүхэр А. Я. Кроль хөөрэхэдөө, эдэ бүгэдэнь О. Е. Таранай һанаанһаа абаһан юумэ хаш даа гэбэ. Зүгөөр тэрэнэй хэлэһые удхынь талаар зүбшөөжэ байгаа. Юуб гэбэл, Волжскын шэнэ барилганууд угаа түргэнөөр бүтээгдэнэ. Энээниие иимэ юумэ гэршэлнэ: ороной элшэ хүсэнэй барилгын эгээл түрүүшын 300—300 мянган киловатт хүсэтэй дүрбэн энергоблок (түрүүшын ээлжээнэй станци) бүтээгдэжэ, хоёрхон жэлэй туршa соо ашаглалгада үгтөө. Зүгөөр 300 мянган киловатт хүсэтэй гансахан энергоблогынь хахад миллион зонтой городые электрын гэрэлээр хангаха байна бшуу. Үнгэрһэн табан жэлэй турша соо оронoй станцинуудта жара гаран тиимэ агрегадууд тодхогдожо, совет теплоэнергетикын гайхамшаг хүгжэлтын гэршэ болоо.

1970 ондо Советскэ Союз дотор бүхы дээрээ 740 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэн абтаа. Тиин 1920 онойхиһоо 1500 дахин ехэ болоһон байна. Мүнөө гуша гаран ГРЭС хүдэлнэ. Тусхайлхада, Приднепровско, Конаковска, Змиевскэ, Бурштынска, Криворожско станцинууд тус тустаа 2,4 миллион киловатт хүсэтэй. Харин дэлхэй дээрэхи эгээл томо Костромской ГРЭС-эй хүсэниинь 4,8 миллион киловатт юм.

Мүнөө үедэ 300 мянган киловатт хүсэтэй энергоблогууд бүхы тепловой электростанцинуудта үйлэдбэрилэгдэдэг элшэ хүсэнэй 15 процентые хангана. Мүн Назаровска болон Славянска ГРЭС-үүдтэ 600, 800 мянган киловатт хүсэтэй турбогенераторнууд туршалга хэгдэхээр табигдаа. Совет энергомашина бүтээгшэд 1,2 миллион киловатт хүсэтэй нэгэ валтай томо блогуудые түхеэржэ байна. Нэгэ тиимэ блогынь хаанта Россин үедэ гаргагдадагай хоргэ электрын элшэ хүсэ үгэхэ юм. Түрүүшын хоёр тиимэ блок Костромской ГРЭС-тэ табигдаха.

...Болгын баруун эрьедэ, Костромаһаа 35 модоной газарта оронoймнай нэгэ шэнэ барилга яларна. Эндэ 250 метрэй үндэр хоолой холоһоо шоройно. Һуниндөө тэрэнэй оройгоор улаан галханууд ялабхин харагдана. Тиин электрын гэрэлэй үндэр вышкэнүүд ГРЭС-һээ хэдэн зүг тээшээ—Горький, Ярославль, Иваново, Владимир, Кострома городууд худар шэглэнхэй. Тээ саана Волгореченск поселок оршодог. Тэндэ олон дабхар байрын гэрнүүд бии. Арбаад мянган ажалшад шэнэ гэрнүүдтэ түбхинөө. Шэнэ магазин, поликлиникэ, үхибүүдэй саад, клуб, кафе, столовонууд баригданхай.

Волгореченскдэ барилгашад, хабсаргагшад, бусад мэргэжэлтэд ажаһуудаг. Тэдэнэй нэгэн — гушан табатай И. Д. Селезнев орон дотороо олон газарта хүдэлһэн намтартай. Тэрэ Березовскын, Курскын, Пензенскын, Полоцкиин ТЭЦ-үүдые барилсаһан. Яйвинска ГРЭС-эй барилгада хабаадаа. Тэрэнэй хүтэлдэг коммунис ажалай солотой комсомол-залуушуулай бригада КПСС-эй съездын хүндэлэлдэ шэнэ уялга абаад, амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Котлотурбинна цехэй ахалагша машинист Ю. М. Тихомиров элшэ хүсэ үгэдэг предприятинуудые хорёод жэлдэ барилсажа байнхай. Ойн баярай жэлдэ тэрэнэй халаан 3,5 мянган условно тонно түлишэ, 3 миллион киловатт-час электрын элшэ арьбалһан байна.

Эндэхи барилгашад, хабсаргагшадай урда ехэ зорилгонууд табигдана. Тэдэнэр тус тустаа 300 мянган киловатт хүсэтэй үшөө дүрбэн энергоблок ашаглалгада оруулха. Удаа тээнь 1,2 миллион киловатт хүсэтэй туршалгын хоёр турбогенератор тодхохо юм. Костромской ГРЭС-эй бүхы коллектив. табан зуун коммунистһаа бүридэһэн отряд энэ хүндэтэ даабаряа дүүргэхээр бэлэн.

В. БАРИНОВ.
ТАСС-ай корр.
Волгореченск.
(Костромской область).

„БУЛАД ХҮЛЭГНАЙ ЮУНДЭ БҮДЭРНЭБ?“

Газетымнай байгша оной февралиин 20-ной номерто иимэ гаршагтай статья толилогдоһон байна. Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай «Улаан-Оронго» колхоздо тракторнуудайнь дүүрэн хүсэндөө хүдэлгэгдэдэггүй байһан тухай тус статья дотор шүүмжэлэгдэһэн байгаа. Гэхэтэй хамта, колхоздо ажалай эмхидхэлэй һула, зарим механизаторнуудай журам муутай байһан тухай хэлэгдэһэн байха юм.

Шалгалтаар статья дотор заагдаһан баримтанууд тодорулагдаа. Байгша оной мартын 12-то «Улаан-Оронго» колхозой механизаторнуудай суглаан дээрэ энэ статья зүбшэн хэлсэгдэбэ. Техникэ ашаглалгые һайжаруулха талаар колхозой правлени хэмжээ хараалаа. Трактористнууд Д. Д. Анжуев, М. Базаров гэгшэд ажалай журам эбдэжэ, архи уудаг байһанай түлөө хүдэлмэриһөө гаргагдаа гэжэ КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр К. Шомоев манай редакцида мэдээсэбэ.

Редакцида харюусана

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ЗҮЖЭГ ТУХАЙ ЯРИЛДААН

Республиканска шангай лауреат, Буряадай мэдээжэ поэт Н. Дамдиновай зохёоһон пьесээр табиһан «Илалтын дархашуул» гэжэ зүжэг буряад драмын театрай ендэр дээрэ табигдажа байна.

Республикын һургуулинуудай буряад хэлэ, литература заадаг багшанар, гэгээрэлэй министерствын, багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдай, багшанарай институдай буряад хэлэ, бэшэгэй мэргэжэлтэд энэ зүжэг харагшадай конференцидэ хабаадаба.

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай табиһан энэ зүжэгэй удхые һайшаагаад, конференцидэ хабаадагшад ехэнхидээ хэлэнэй талаһаа (зарим артистнуудай нэгэ үгые ондо ондоогоор хэлэдэг тухай), мүн зарим ажаглалтануудые хэлээ.

А. А. Аюрзанаин (Улаан-Үдэ): манай бэлигтэ поэдүүдэй нэгэн Н. Дамдиновай энэ драма ехэ һайн, гүн гүнзэгы удхатай зохёол болоо. Буряад арадай, мүн бэшэшье үндэһэ яһатанай эгээл орёо бэрхэ үе саг—граждан дайнай үе эндэ харуулагдана. Ангиин тэмсэлэй иимэ хатуу үедэ буряад зоной байдалые уудалжа харуулаа бшуу. Артистнаршье юу хэлэхэб, һайнаар наадана. Иимэ гүн гүнзэгы удхатай зохёолойнь түлөө Н. Дамдиновта, мүн энээниие һайнаар табиһан, наадаһан артистнарта баяр хүргэмөөр. Хэлэнэй талаар жэжэ божо ажаглалта бии aaб даа.

Ц. Бальжинимаева (Доодо Ивалга): поэт Николай Дамдиновай зохёолдо дуратайшуулай нэгэнби, һурагшадтаашье энэ мэдэрэлээ дамжуулха гэжэ оролдодогби. Юуб гэхэдэ, энэ поэдэй зохёол олон үгэгүй, тоб гэмэ тодо, ирагуу хоолойгоор дууламан байдаг. Зүжэгэй зарим геройнуудай нютагайнгаа хэлээр дуугараа һаань, хамаагүй һэн гэжэ эндэ үгэ хэлэгшэдэй зариман һанамжална. Теэд уран зохёолдо, зүжэгтэ нютаг хэлэ заатагүй хэрэглэхэ гэжэ оролдоһоной үлүү бэшэ гү гээд һанахаар. Зүжэгэй автор Н. Дамдиновта, буряад драмын театрай артистнарта бүри ехэ амжалта хүсэнэб.

Хэжэнгын аймагһаа **С. Б. Цыренов, Дашиева**, Зэдын аймагһаа **Аюшеев**, гэгээрэлэй министерствэһээ **Д. Д. Орошов**, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай багша **Э. Раднаев** гэгшэд энэ конференци дээрэ һанамжа, бодомжонуудаа хэлээ.

Поэт **Н. Дамдинов**, буряад драмын театрай директор **Ц. А. Балбаров** һүүлдэнь үгэ хэлэһэн байна.

Д. ДУРОВА.

ҺҮҮЛШЫН ХОНХО

Д. Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай актова зал. Биолого-химическэ факультедэй 5-дахи курсын студентнэр эндэ эгээл хүндэтэй айлшад байба. Юуб гэхэдэ, институдта 5 жэлэй һуралсал дүүрэжэ, тэдэнэртэ зорюулһан хонхо һүүлшынхеэ наярба.

Энэ баяр ёһололой оршон байдалда сугларагшад хүндэтэ айлшадтаа хани халуун үгэнүүдые хэлэһэн байна. Факультедэй декан В. Н. Обожин хүмүүжүүлэгшэдээ һүүлшынь хонхоор амаршалан, гүрэнэй шалгалтада һайн бэлдэжэ, амжалтатайгаар шалгалтаяа барихыень хүсэбэ.

Хэды хоноод лэ мэргэжэлтэд боложо гарахаяа байһан студентнэрэй зүгһөө Г. Гришкин, Б. Намзалов, Л. Колзина болон бусад эрдэмтэй хүнүүд болгохын түлөө һургаһан, оролдоһон багшанартаа баяр хүргэхэ зуураа, ургажа ябаһан үхибүүдые һургаха, хүмүүжүүлхын түлөө бүхы хаба шадалаа гамнахагүй тухайгаа мэдүүлбэ. Гэхэтэй хамта 1-дэхи курсада һуража ябаһан нүхэдтөө эхилхэһээ хойшо һуралсалдаа оролдосотойгоор хан... һайн мэргэжэлтэ болохын ... эртэнһээ бэеэ бэлдэхыень ...бэ.

Биолого-химическэ фак...дэй түрүү бүлэгэй студент... ажабайдал тухай хөөрэһэн ... альбом институдтаа ... лай тэмдэг болгон үлөөбэ.

Улаахан галстугтай ...нүүд өрөжэ, ерээдүйн ...рые амаршалаад, өөһэдынгөө ...һөө һайн һайхан үгэнүүд...дэнэртэ хэлэһэн байна.

Н. ЕФИМОВ

УРАН ГАРТАНАЙ ВЫСТАВКЭ



Хүдөө ажахын институдай актова залда ороходомнай бүлэг студентнэр ехэл халуунаар хөөрэлдэжэ байгаа һэн.

— Буряад оронойнгоо онтохон, үльгэр уншаһан шэнги эдэ зурагуудые харахада һонин байба.

— Энээхэн гурбан эхэнэрнүүдые хара даа. Юун болоһон байгаа хаб. Шэг шарайень харахада баяртайнууд. Айл аймагтань баярта ушар болоһон лэ байгаа ёһотой!

Партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан уран зураашадай бүтээлнүүдэй выставкэ эндэ һаяхан нээгдэһэн байгаа. Буряадай уран зураашадай холбоон тэрэниие эмхидхээ.

— Гурба мянга гаран хүн выставкые орожо хараа. Һонирхоошод олон лэ байгаа. Би юун гэжэ хэлэхэбиб даа. Энэ дурадхал, һайшаалай дэбтэр харагты,—гээд хүдөө ажахын институдай студентнэрэй клубай директор Галина Федоровна Турчанинова дэбтэр харуулба.

«Уран зурагуудай выставкэ орожо хараабди. Ехэл һайхашаагдаа. Буряадайнгаа уран зураашадтай дүтэ танилсахадамнай туһална. Иимэ выставкэнүүдые саашадаа ходо эмхидхэжэ, зурагуудые олоор табижа байдаг һаань, ехэл һайн һэн. Экономическа факультедэй III курсын студентнэр»... «Энэ выставкэ эмхидхэгшэдтэ һайниие хүргэнэбди. Ехэл һайн гээшэ. Агрономическа факультедэй студентнэр». Иимэшүү удхатай магтаал, дурадхалнуудые олохон хүнүүд бэшэһэн байба.

Эдэ бэшэгүүдые уншаад байхадаа, эндэ табигдаһан зурагуудые анхаралтайгаар үшөө дахин шэртэн хараха хүсэл түрэнэ.

Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Е. И. Неволинагай «Эб найрамдал», «Балерина» гэһэн зурагууд харагшадай анхарал татаа. Амгалан байдал арад зондо агаар шэнги хэрэгтэй ха юм даа. Эрхэ багахан хүбүүгээ хаража байһан эхэ эсэгэ хоёрые харахада атаархамаар лэ. Энээхэн айл аюулта дайнай бузар муухайе үзэнгүй энхэ тайбанаар хэтэ мүнхэдөө ажаһууг лэ гэжэ юрөөхэ дуран хүрэнэ.

Буряадаймнай суута уран зураашa А. Н. Сахаровская «Гэсэр» гэжэ үльгэрые уран зурагуудаар шэмэглэн гоёогоо бэлэй. Жэшээлхэдэ, тэрэнэй «Һуулга бариһан басагад» гэһэн зураг олондо мэдээжэ болонхой. Арюун дангина басагадай үргэбшэтэй һуулга үргэлөөд, нахис-хотис гэшхэлэн ябахыень харахада, хүн шубуудай зэлэ таталга һануулна.

Эндэ табигдаһан зурагуудые хаража ябахада, үнэхөөрөөшье, Буряадайнгаа үнгэрһэн ажабайдалтай нюураараа уулзаһан мэтэ болохош.

— Буряадай уран зураашадай холбоонтой мүнөө барисаатай болообди. Энээнһээ хойшо иимэ выставкэнүүдые ходо үнгэргэжэ байхаар хараалаабди,—гэжэ студентнэрэй клубай уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Анатолий Сергеевич Совгир хөөрэнэ.

Б-Н. НАМДЫКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Выставкын зал соо.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЭРХИМҮҮДЭЙ СЛЁТ

Улаан-Үдын Октябрьска районой пионернүүдэй байшан болон «Дружба» кинотеатрай хүдэлмэрилэгшэд хамтаран, районойнгоо һургуулинуудай эрхим һурагшадай слет һая үнгэргэбэ. Тус слёт КПСС-эй XXIV съездэ зорюулагдаба.

750 хүнэй һууритай кинотеатр соо сагаахан кофто, самса үмдэһэн үхибүүдые харахада, найр нааданай боложо байһан шэнгеэр үзэгдэбэ. Комсомолшууд, пионернүүд ба октябрядуудые партиин райкомой секретарь В. Н. Башкеев амаршалба. Тиин Коммунис партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илаһан 20-дохи һургуулида (дунда һургуулинуудай дундаһаа), 49-дэхи һургуулида (8 жэлэй һургуулинуудһаа) дамжуулгын Улаан туг барюулба. Бусад һургуулинуудай эрхимүүдтэ грамота болон үнэтэ бэлэгүүд мүн лэ барюулагдаһан байна.

Комсомолой городской комитедэй секретарь А. Лоскутников болон бусад үхибүүдые һуралсалайнь амжалтаар амаршалха зуураа, тэдэндэ үшөө ехэ амжалта хүсэбэ.

Һурагшад аха нүхэдтөө өөһэдынгөө ажал хэрэг тухай рапорт үгэжэ, районойнгоо һургуулинуудай һурагшадые һайнаар һурахыень, олонитын хэрэгтэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадахыень уряалба.

Слёдой түгэсхэлдэ үхибүүдтэ кинофильм харуулагдаа.

А. ГАВРИЛОВА,
«Дружба» кинотеатрай директор.



«ХОДОДОО СЭЛМЭГ ... ЛЭ!»

Д. БАЛДАНОВАЙ фото...

КОНКУРС ҮНГЭРГЭГДЭБ...

Улаан-Үдын судна ... заводой талмай дээрэ ... олоороо сугларба. Эндэ ... электро-гагнууршадай конк... гэргэдөө. Ажалдаа эрхим... наар хандадаг коммунис ... ударнигай үндэр нэрэ зэр... һэн 17 залуу хүдэлмэрш... конкурсдо хабаадалсаба. ... бултадаа түрэл партиин... съездын хүндэлэлдэ абаһан ... алис уялгаяа болзорһоо ... дүүргээд, хоёрдохи квартал... сэбөөр хүдэлжэ эхилһээр ... юм.

Үглөөнэй 9 часта конкур... бэ. Мүрысөөнэй судья А. З. ... лин конкурсын гуримтай ... рагшадые танилсуулба. ... гүй мүрысөөндэ хабаадаг... зэмсэгүүдые, чертежнүүдэ... конкурсын үнгэргэгдэхэ ... дүтэлэн ерэбэд.

Мүрысөөн захалжа, ... хүхэ сэнхир галнууд ... ялалзан сахилна. Мүрысөөн... баадагшад унаһан малгайгаа... ха сүлөөгүй гэхээр яару ... хүдэлнэд, хара хүлһэн ... уруунь гоожоно. Тиигэж... яахабши, минута, секунда бүхэ... хала үнэтэй бшуу. Теэд... гараа гаргажа, мэргэжэл ... ряа бүхы талаһаань харуулх... рэгтэй.

Түрүүшын алтан гартан... тээһэн детальнууд шалгалтада... шаагдаба. Хэн, ямар сэгнэлт... хань гээшэб? Хүн бүхэн ... лээ хүдэлгэнги. Конкурсдо ... дагшадай теоретическэ бэл... шалгаха мүрысөөнэй ... шата дүүрэбэ.

Одоошье эсэсэй үрэ дүн ... дажа, хэнэй хэдыдэхи һуури ... һэниинь эли болобо. Гараар ... тээдэг гагнууршад сооһоо ... лий Иванович Прутовой, ... автоматчигууд сооһоо Ва... Иванович Григорьев эрэшүү... дундаһаа шалгаржа, түрүү ... ринуудта гараа. Гар гагнуур... Б. Халбаев, Л. Рогожников, ... автоматчигууд А. Гусак, О. ... зин гэгшэд хоёрдохи, гурб... һууринуудые эзэлһэн байна. ... Филиппова, Л. Ковалева, Р. Г... дова гэгшэд эхэнэрнүүдэй ... һаа эрхим сэгнэлтэнүүдые абаһ... шангай һууринуудые эзэлэ... рысөөндэ түрүүлжэ гараһан... хэдтэ «Заводой эрхим гаг... шан» гэһэн хүндэтэ нэрэ ... олгогдоһон, үнэтэ бэлэгүүд ... рюулагдаһан байха юм.

Д. БАЛДАНОВ

ШУЛУУН ХҮНИИЕ «ХАБШАДАГ» ГҮ?

МУХАР ҺҮЗЭГ

Буряад һүзэгтэниис дамжан ерэһэн домогой ёһоор, Алхана уулaдахи «Эхын умай» гэжэ алдаршаһан шулуун агы уйтан боложо ерээд, хүниие «хабшадаг» гэлсэдэг. Тиихэдээ хүн бүхэниие бэшэ, харин «нүгэлтэй» хүниие хабшажа, гасалан үзүүлдэг гэхэ. Энээндэ мүнөөшье һүзэгтэйшүүл этигэдэг, үнгэрхэдөө, «хилэнсэгээ арилгахаяа» Алхана зорюута ошодог юм.

Энээндэ этигэһэнэй хэрэг бии гү?

Утаашаа хоёр метр шахуу шулуун агы соогуур гулдиран гараха замдаа зарим мүргэлшэн, үнэхөөрөө, хабшуулдашадаг, түр зуура урагшаа мүлхижэ шадахаяа болёод байдаг байна. Иимэ ушар яһала тохёолдохо зэргэтэй. Зүгөөр шулуун уйтарна, «хабшана» бэшэ. Харин һүзэгтэй хүн өөрөө «үргэдэжэ», шулуундаа багтахаяа болино бшуу.

Ушарынь иимэ. Домогто шулуун агы соогуур мүлхижэ ябахадаа, мүргэлшэн бурхандаа зальбарна. Баһа забһартань ондоошье бодол ойндонь ороно: «Хэр ехэ нүгэл хэһэн байгша аабиб, энэ шулуумни хэзээ намайгаа хабшагша ааб, али бараг гаралсахам ха гү?» Харин үбдэгынь нэгэ эрмэгтэ торошобо гэлэй. «Ай бурхан!» гэжэ шэбшээд, сошордоод, даб гэхэдээ, тохоногынь ондоо шулуунай эрмэгтэ шагталдашаба. Һүзэгшэ бага зэргэ айн татаад, маани уншалгаяа түргэдхөөд, үшөө нэгэ хүдэлэн гэхэдээ, урагшаа бэеэ һунаахын орондо дээшээ гү, али хажуу тээшээ шулуу тулаадхина. Шулуун агы иигэжэ «уйтарна». Иигэжэ хабшуулдашаһан мүргэлшэн тэндээ байж байшадаггүй, харин хүлэршэнхэй, мэнэгэр улаан юумэ гаража ерэдэг. Махабадынь эсэжэ, бэеынь һалд гэхэдэ шулуунай нүхэн «уужам» болоод үгөө бэзэ...

Э. БАЛЬЖИНИМАЕВ.



Буряадай гэр барилгын комбинадай уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ эдэбхитэй хабаадалсагша Анна Попова, Ира Языкова.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ШЭНЭ НОМУУД

1971 ондо Буряадай номой хэблэлээр гаргагдаһан шэнэ номууд республикымнай магазинуудта худалдагдажа байна. Тэрэ тоодо Улаан-Үдын «Тэрэнги» гэжэ магазинда урда жэлнүүдтэ болон мүнөө жэл гараһан номууд худалдагдана.

Иимэ номууд энэ жэл буряад хэлэн дээрэ гараба:

Л. ВОРОНКОВА — «Хубиин жаргал» гэжэ туужын оршуулга. Хоёрдохи хуби. Сэн 42 м.

Ц-Б. БАДМАЕВ — «Будамшуугай орон нютагаар Сережын аяншалһан тухай» гэһэн туужа.

Ц. АЮШИН — «Сэнхирхэн Яруунын дуулимда» гэһэн дурасхаал. Сэн 10 м.

Ю. ДМИТРИЕВ — «Революционернүүд тухай рассказууд». Сэн 53 м.

А. ТВАРДОВСКИЙ — «Ленин пеэшэншэн хоёр». Оршуулга. Сэн 9 м.

Ород хэлэн дээрэ:

«Эхэ оронойнгоо түлөө дайнда» гэһэн бүлэг авторнуудай рассказууд. Сэн 53 м.

Д. БАТАЖАБАЙ — «Түрэһэн богоһо» («Родной порог») гэжэ туужа. Сэн 11 м.

М. ЖИГЖИТОВ — «Ажабайдалай зүргэ» («Тропа жизни») гэжэ туужа. Сэн 19 м.

«Сердце моя, Бурятия» гэжэ В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан бүлэг авторнуудай согсолбори. Сэн 80 м.

Буряадай поэдүүдэй шүлэгүүд Сэн 1 т. 20 м.

МАНАЙ БАЯРЫЕ ДАМЖУУЛЫТ!

Карачаево-Черкесскэ автономито областиин түб хото Черкесскдэ Бүхэсоюзна конкурсын шанда хүртэһэн, Буряадай АССР-эй дуу, хатарай гүрэнэй «Байгал» ансамблиинхид айхабтар ехэ амжалтатайгаар бэлиг наадаяа харуулаа һэн. «Буряад орон тухай дуун», буряад болон монгол арадай дуунууд, мүн анхандаа Россин түб нютагуудһаа ошожо, Забайкалида һууриижаһан шэмээшэгүүдэй дуунууд харагшадай дурые булягаа.

Ансамблиин хатарай бүлэг гал дүлэн шэнги ольһотой, ордоһотой хатарнуудые гүйсэдхэжэ, нютагай зоной альга ташуулаа. «Үбгэжөөл тухай домог» гэһэн хатарай сюитэ илангаяа һайшаагдаа. Тус сюитэ соо һайн муу хоёр хүсэнүүдэй тэмсэл, үнэн юумэнэй илалта тон хурсаар харуулагдана. «Забайкалиин уянгата хатар», «Ангуушадай хатар» болон буряад арадай бэлигые гэршэлһэн бусадшье хатарнуудые бидэ хадуужа абаабди.

РСФСР-эй габьяата артист Баир Егоровой бэлиг шадабариие үндэрөөр сэгнэн, манай харагшад тэрэниие халуунаар угтаа һэн. Артист буряад болон СССР-эй бусад яһатанай хатарнуудые уран бэрхээр хатараа.

«Буряад үнэн» газетээр дамжуулан, нютагаа бусаад байһан артистнарта холын танилнуудһаань халуун баяр мэндые хүргыт гэжэ гуйха байнаб.

А. ТОТОРКУЛОВ,
КПСС-эй Карачаево-Черкесскэ обкомой гэгээрэлэй байшангай консультант.

ХҮГЖЭМ— СЭДЬХЭЛЭЙ ШЭМЭГ

Манай ниислэл Улаан-Үдэдэмнай суута артистнууд ходо айлшалдаг болоо. Һаяхана уласхоорондын конкурсын лауреат, Грузиин ССР-эй габьяата артист Игорь Политковский хүтэлбэрилхы мэргэжэлтэдые бэлдэхэ техникумдэ уулзалга үнгэргөө. Эндэ сугларагшад Шубертын классическа хүгжэмые ехэл анхаралтайгаар шагнаа.

Мүн суута артист «Отелло» гэжэ баледһээ зарим роль гүйсэдхөө. Түрэл партиингаа ехэ хуралдаанай боложо байһан үедэ нарата оронoй артистын манай Буряад орондо айлшалһанда баярлаһан ниислэлэй хүн зон суута дуушаниие нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

М. МЕДОВАЯ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

КПСС-ЭЙ XXIV СЪЕЗД ТУШАА ХИЛЫН САанахи ХЭБЛЭЛ ЮУ БЭШЭНЭБ

КПСС-эй XXIV съездын хүдэлмэриие харин хэблэл, радио, телевидени эдэбхитэйгээр тайлбарилжа үргэлжэлһөөр. Съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл гол анхаралда байһаар.

БОЛГАРИ

«Марксизм-ленинизмын туг доро нэгэдэн нягтарагшад», «Советскэ Союз—социализмын түлөө тэмсэлэй туг мандуулагша», «Хамтын үзэл сурталаар, уг зорилгоор, хамтын тэмсэлээр нэгэдэгшэд» гэхэ мэтын гаршагуудые үгэжэ байжа, Болгариин газетэнүүд КПСС-эй XXIV съезд тухай корреспонденцинүүдые толилно.

ГДР

«Парти ба арадай нэгэдэлэй жагсаал» гээд КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэлые делегадуудай зүбшэн хэлсэжэ байһые «Нойес Дойчланд» газетэ сэгнэһэн байна. «КПСС-эй эгээн дээдэ суглаан экономическа ба ниитын хүгжэлтын шиидхэхы асуудалнуудые бүтэмжэтэй һайчаар зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлһөөр» гээд тэрэ газетэ тэмдэглэбэ.

Дотоодын ба гадаадын политикада Советскэ Союзай туйлаһан ехэ амжалтые Л. И. Брежнев шэнжэлэн харуулба гээд «Берлинер Цайтунг» мэдүүлбэ. Дэлхэйн түүхэдэ социализмын мүнөө үедэ үзүүлжэ байгаа шиидхэхы нүлөөе тэдэ амжалтануудынь элирхэйлэн харуулна.

МНР

КПСС-эй политическэ ба эмхидхэлэй ехэ баян дүй дүршэл, совет арадай үүсхэл зохёохы ажалай дүнгүүдые, тэрэшэлэн Советскэ Союз соохи коммунис байгуулалтын саашанхи хараа түсэбүүдые бүрин түгэсөөр, эли тодоор харуулһан түүхэтэ документ Л. И. Брежневэй элидхэлынь болоно гээд «Үнэн» газетэ тэмдэглэнэ. Мүнөө үеын уласхоорондын байдалай марксистко-ленинскэ шэнжэлгэ тэрэ элидхэл дотор хэгдэһэн байна.

ПОЛЬШО

Советскэ Союзай Коммунис партиин олоһон ба мүнөө съезд дээрэ ниитэлэгдэжэ байгаа дүй дүршэл дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ теоретическэ, бодото угаа удха шанартай юм гээд «Трибуна Люду» газетэ тэмдэглэнэ. Съездын заседанинуудай демократизмын оршон байдалда боложо байһыень ПОРП-гэй ЦК-гай орган тэмдэглэнэ. Совет 14 миллион коммунистнуудай шиидхэжэ байгаа гол зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор парти доторхи ажабайдалай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ гээд газетэ бэшэнэ.

США

«Л. И. Брежневэй элидхэл соо найруулагдаһан эбтэйгээр зэргэ оршон байлгын гайхамшаг программа хүн түрэлтэнэй дээдэ хубиин хүсэл зоригые баталан элирхэйлнэ», —гээд американ коммунистнуудай «Дейли Уорлд» газетэ бэшэнэ. «Шахардуу шанга байдалые зөөлэрүүлхэ, бүгэдэ ниитын эб найрамдал хангаха шухала хэмжээнүүдые бүхыдэнь абахаар эрид шиидэнги байһанаа Советскэ Союз бүхы дэлхэйн зондо дахинаа харуулба», гээд тэрэ газетэ бэшэбэ.

ЦЕЙЛОНДОХИ БАЙДАЛ

КОЛОМБО. (ТАСС). Цейлондо онсо байдал соносхогдоһоор хоёр неделиһээ үлүү саг үнгэрбэ. Тэрэнэй шалтагааниие тайлбарилха зуураа, гүрэнэй эмхи зургаануудта добтолго хэхэ, гуримгүй байдал үүдхэхэ үргэн түсэб табиһан, хархисуудаар дэмжэгдэһэн эгээн зүүнэй тала баригша террорис бүлэгүүдэй хорото ябуулга дээрэһээ тиимэ шанга хэмжээн абтаһан байгаа гэжэ премьер-министр Сиримаво Бандаранаике мэдүүлһэн байба.

Хонжоо наймаантай тэмсэхын, тэрэшэлэн улад зоной байдал бүри хүндэ болгогшодтой тэмсэхын тула тэрэ онсо байдалые правительство хэрэглэбэ гээд премьер-министр хэлэбэ.

Президентын захиралтаар

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Урда Вьетнамай үхибүүдые, эхэнэрнүүд ба үбгэд, хүгшэдые зэрлиг муухайгаар алаһанайнгаа түлөө бүхэли наһаараа түрмэдэ хаагдахаар шиидхэгдэһэн лейтенант Колли гэгшын хэрэгтэ президент Никсон өөрөө хамааралсан оробо. Үшөөл хүнгэлэлтэ олгохо тухай зууршалгын харагдажа дүүрэтэрнь лейтенант Коллиие түрмэһөө табиха тухай захиралта Никсон гаргаба. Теэд тэрэ гуйлта тухай шиидхэбэри аяар хэдэн һараһаа гаргагдаха юм. Энэ үе соо фортын офицернүүдэй казармада алуурша лейтенант жаргалаараа, дураараа байхань.

Неофашистнуудай удамарша арестовалагдаба

РИМ. (ТАСС). «Шэнэ гурим» гэжэ нэрэтэй шэнэ түхэлэй фашис бүлэгэй удамарша Клементе Грациани гэгшые Италиин полици арестовалба. Үнидэ тараагдаһан фашис партиие һөөргэнь һэргээхэ гэбэш гүүлэжэ, тэрэ хүн зэмэлэгдэһэн байба. Тэрээнэй хажуугаар тус бүлэглэлэй үшөө 4 гэшүүд арестовалагдаба.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, зарим нютагуудта саһан орохо. Зүүн зүгһөө һулахан аар һалхилха. Хойто ба Байгал шадарай аймагуудта һүниндөө 21—26, үдэрынь 1—6, бусад нютагуудта 9—14 градус хүйтэн байха.

«ПРАВДА БУРЯТИИ» МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй XXIV съезд тухай информационно мэдээсэл. КПСС-эй XXIV съездын Мандатна комиссиин ... Республикын ажалшадай ...нүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: КПСС-эй XXIV съездын материал... Н. Щеголихинай «Байгал... баялигые — арадай ажахыда» ...һэн статья.

Гурбадахи хуудаһанда: ... барисаанай харгыгаар» ... АПН-эй материал. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. Хилын саанаһаа ...таһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ... нютагай һонин. Спорт.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-..., приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—68-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-38, 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Н-00342. Заказ № 9...